

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szubotica, KEDD 1925 október 20.

280. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8—58. . Szerkesztőség 5—10.

Előfizetési ár negyedévre 150 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Lolbach-palota)

A megegyezés ellenségei

Több hónapos távollét, több hónapos hallgatás után megszólalt az ősz miniszterelnök, hogy megindokolja annak az elhatározásnak szükségképpeniségét, amivel a szerb-horvát megegyezést a politikai élet alapjává tette. A megegyezés megkötésekor az volt a *reservatio mentalis*, hogy őszig a megegyezés tartalmát meg is valósítják. Október második felében vagyunk már s ma még a megegyezésnek az az egyetlen feltétele van csak megvalósítva, hogy Radics-párti politikusok is tagjai a kormánynak. Pasic miniszterelnök vasárnapi beszédében kijelentette, hogy nem kételkedik a Radics-párt politikájának őszinteségében. Bizonyára ildomtalanúság lenne, ha mások kevésbé biznának a politika őszinteségében, mint a politikai taktika nagy művésze, a miniszterelnök. Azért azt hisszük, hogy a miniszteri kinevezésekkel még maguk a kinevezett Radics-párti miniszterek sem tekintik a szerb-horvát megegyezést megvalósítottnak. Ezek a kinevezések bizonyára nem azért történtek, hogy személyi ambíciók kielégüljenek. Pedig — amíg a Radics-párti politikusoknak a kormányba való belépése a kormányzatnak sem módszerén, sem eszközeiben, sem céljaiban, sem kurzusában, sem szellemében változást nem idéz elő, ha a kormányzott nép nem látja, hogy az a kormány, amelyiknek Radics Pavle is tagja, másként gondolkodik, másként cselekszik s más cselekvést követel meg, mint ahogy az a kormány gondolkodott és cselekedett, amelyiknek Pribicevics Szvetozár volt a tagja és volt a *spiritus rectora*, addig a szerb-horvát megegyezés csak egy-két minisztert cserélt ki, de más minden marad változatlanul.

Akik a megegyezés ellen vannak, az ország igazi érdekeit ellen vannak — ezt a megállapítást hangsúlyozza ki Pasic expozéja. A megegyezés tartalmáról, a megegyezés létrejöttének módjáról, tartósságáról és őszinteségéről lehetnek és lehetnek ellentétesek a felfogások, de abban megegyezett barát és ellenség, hogy a megegyezés tényét örömmel kell fogadni, mert megegyezés nélkül konszolidált belpolitikai állapotokat elgondolni sem lehet.

Meg kell azonban mondani azt is, hogy a megegyezés politikájának nem azok a legnagyobb ellenségei, akik népgyűlésről népgyűlésre járva, a kétségbeesett demagógia fékjét vesztett zabolátlanúságával támadnak azokra, akik a megegyezést létrehozták; a megegyezés legnagyobb ellenségei azok, akik a megegyezés

alapjára helyezkedve, a megegyezés szellemével homlokegyenest ellentétes politikát folytatnak. Nyílt támadással a megegyezést nem lehet diszkreditálni, a tömegekben olyan meggyökeresedten élt az a meggyőződés, hogy a két testvérnép békéje nélkül az országnak nincs békéje. A megegyezést azonban könnyűszerrel lehet kompromittálni a megegyezés alapján a megegyezés szellemével kibékíthetetlen politika folytatásával. Pasic és Radics megegyeznek abban, hogy a szerb-horvát békekötés paraszti, nemzeti, de nem nacionalista jellegű. Radics István nem egyszer mondotta már, hogy a megegyezés a nemzeti kisebbségek számára új politikai kurzust jelent: a kulturához való jognak, az anyanyelv használatának elismerését s a megegyezés szelleméből folyik az is, hogy a népnek olyan tisztviselői legyenek, akik a gondjukra bizottakkal anyanyelvükön tudnak érintkezni. A megegyezés politikájának legnagyobb ellenségei azok, akik a megegyezés tartalmának és szellemének megvalósulása ellen küzdenek. A megegyezés legnagyobb ellenségei azok, akik a szombori Népkört lezaratják és vagyonát konfiskálják, akik a becskereki

magyar tannyelvű iskolák működését betiltják, akik lehetetlenné teszik, hogy a szubotica magyar műkedvelők folytathassák senki sem vétő játékaikat. A megegyezés politikájának, a mai kormányzati rendszernek legnagyobb ellenségei azok a tisztviselők, a kik maguk helyett a legtulzobb nacionalizmust ültetik le hivatali íróasztaluk mellé s a féktelen türelmetlenség vak szenvedélyével vezettetik tollukat, amikor emberek és sorsok felett kell intézkedniök. A mai kormányzati szellem legkonokabb ellenségei azok, akik a nemzeti megegyezés korát úgy köszöntik, mint a legtürelmetlenebb nacionalizmus hajnalhasadását. A nemzeti megegyezés nemzeti, de nem nacionalista, mondják Pasic és Radics, a megegyezés megalkotói, a nemzeti megegyezés nem nemzeti, de nacionalista, mondják és cselekszik a nemzeti megegyezésnek azok az ellenségei, akik magukat a nemzeti megegyezés kormányrendszerei legfőbb támaszainak tekintik.

A nemzeti megegyezés végrehajtását nem lehet mással elkezdeni, mint az albarátok, de veszedelmes ellenségek lefegyverzésével.

Királyi kézirattal zárták be a nemzetgyűlés ülészakát

Kedden tartják meg az új ülészak első ülését — Pribicevics támadja Pasic politikáját — Cáfolják Nincsic és Benes találkozását — A szlovén néppárt az ellenzéki politika ellen

Hétfőn délelőtt tizenegy órakor telt padosrok mellett nyitotta meg Szubotica Jován alelnök a parlament ülését, amelyen Pasic miniszterelnökkel az élén, a kormány valamennyi tagja megjelent.

A jegyzőkönyv és az egyes bizottságok jelentésének felolvasása után áttértek a napirendre. Felolvasták a Lukinics Edo volt igazságügyminiszter ellen a Thurn-Taxis-ügyben kiküldött parlamenti bizottság jelentését, amely szerint a bizottság az adatokat még nem tudta összegyűjteni és azért azt kéri a parlamenttől, hogy a kérdés tárgyalását halasszák el és tíz nap múlva tüzze napirendre. A jelentés felolvasása után Lalsevics Jócó, a bizottság elnöke szintén a tíz napi haladék megadását kéri a parlamenttől.

Lukinics Edo tiltakozik az ügy újabb elhalasztása ellen és követeli annak azonnali tárgyalását. Támadja Pecsics Dragutin demokrata képviselőt, aki akkor, amikor az ügy a parlament elé került, abban is kételkedett, hogy ő beteg volt és azal vádolta, hogy ezen a címen akarja a kérdést halogatni. Most pedig Pecsics is az elhalasztás mellett van. Ellenjavaslatot terjeszt be és

kéri, hogy azonnal tüzze napirendre az ügy tárgyalását. Lukinicsot szavai után a független demokraták és a radikálisok közül is igen sokan megtapsolják. Ezután hosszabb vita fejlődik ki Pecsics és Lukinics között, végül is a parlament a bizottságnak a kért tiznapos halasztást megadja.

Az elnök ezután azzal kapcsolatban, hogy a parlament első ülészaka véget ér és új ülészak kezdődik, azt az indítványt terjeszti elő, hogy a régi tárgysorozatból csakis a rokkanttörvényjavaslatot tüzze ki az új ülészak napirendjére, mint-hogy ezt a javaslatot már a bizottságok is letárgyalták. A betérjesztett interpellációkat a képviselőknek jogukban áll az új ülészakra ismét bejelenteni, amelyeket azonban újból nem jelentenek be, azok tárgyalanná válnak.

A parlament ezután szótöbbséggel elfogadja az elnöki indítványt.

Ezután Pasic miniszterelnök áll fel szólásra és tisztán hallható hangon, erős hangsúllyal felolvassa a parlament régi ülészakának bezáradásáról és az új ülészak egybehívásáról szóló kirdlyi ukázt, amit a képviselők állva hallgattak végig, azután lelkesen megéltették a ki-

rályt.

A nemzetgyűlés új ülészakának megnyitó ülését kedden délelőtt tíz órakor tartják meg, melynek napirendjén az elnökség megválasztása szerepel.

Pribicevics Szvetozár nyilatkozata

Pribicevics Szvetozár, aki vasárnap Daruváron tartott népgyűlést, hétfőn reggel visszatért Beogradba és a következő nyilatkozatot küldte szét a sajtónak:

— Olvastam Pasic miniszterelnök beszédét, amelyet a radikális-párt ülésén tartott és arra a következőket jelentem ki: Rendben van, nem rontom el Pasicnak azt az illuzióját, mintha ő bármikor a megegyezés ellen lett volna. Ennek ellenére még most is vannak olyan radikálisok, akik ellene vannak a megegyezésnek és akik azért várták Pasicot, hogy esetleg más irányt adjon a dolgok folyásának. Azt várták Pasicék, hogy én nem fogok ellenzéki menni, ami azonban teljesen lehetetlen illúzió, mert mi politikai ideálokért és programokért harcolunk és nem vagyunk politikai kufárok.

A pénzügyi bizottság ülése

A pénzügyi bizottság hétfő délután négy órakor ülést tartott és azon a Gospodarsko Drustvo likvidálásával foglalkoztak. Boskovic és Kulovec képviselők felszólalása után Setyerov Szlavko dr. fejtette ki véleményét, amely szerint a pénzügyi bizottság nem illetékes arra, hogy ebben az ügyben eljárjon és a kereskedelmi minisztérium szabálytalanságot követett el, amikor a bizottság elé hozta az ügyet.

Kumanudi Koszta dr. volt pénzügyminiszter kijelentette felszólalásában, hogy osztja Setyerov nézetét és maga is azt vallja, hogy az ügy nem tartozik a pénzügyi bizottság elé.

Lorkovic Ivan disszidens Radics-párti azt javasolta, hogy csőd és csendes likvidálás helyett szanalják a Gospodarsko Drustvo-t.

A pénzügyi bizottság végül arra az álláspontra helyezkedett, hogy nem foglalkozik a Gospodarsko Drustvo likvidálásával, hanem minisztertanács elé utalja az ügyet.

Ez a megoldás rendkívül kellemetlen a Radics-pártra nézve, amely szeretné a Gospodarsko Drustvo-t mindenáron megmenteni. Nem titok ugyanis, hogy Sztojadinovic Milan pénzügyminiszternek az az álláspontja, hogy a Gospodarsko Drustvo-t csödbe kell kergetni és a Radics-párt attól tart, hogy a pénzügyminiszter nem fog beleegyezni a csendes likvidálásba.

Pasic vasárnapi beszédének hatása

Pasic miniszterelnök vasárnapi beszéde a Radics-párt körében nagyon jó benyomást keltett. A horvát parasztpártban meglepéssel állapítják meg, hogy Pasic beszédében a megegyezéses politika mellett kötötte le magát és hangsúlyoz-

ta, hogy ezt a politikát realizálni akarja. A Pribicsevics-párt részéről viszont elismerik ugyan, hogy a miniszterelnök a megegyezés politikája mellett tört lándzsát, azonban bizonyos következtetéseket vonnak le abból, hogy a miniszterelnök Radics kormánybalelépéséről nem tett említést, úgyhogy a független demokraták szerint ez a kérdés még tisztázásra szorul. Radics Istvánt egyébként szerdára újból Beogradba várják.

Nincsićs nem találkozott Benessel

A beogradi lapok hírt adtak arról, hogy Nincsićs külügyminiszter vasárnap Rakekbe utazott, ahol a locarnói konferenciáról hazatérő Benes csehszlovák külügyminiszterrel találkozott. Mint hétfőn kiderült, ez a hír nem felel meg a valóságnak, mert Nincsićs a vasárnapot Kikindán és környékén töltötte, ahonnan hétfőn érkezett vissza Beogradba.

A Pribicsevics-párt kongresszusa

A Pribicsevics-párt hétfőn délután bocsátotta ki meghívását a párt december 6-án megtartandó országos kongresszusára. A kongresszusra meghívták a párt valamennyi képviselőjét, a főbizottság tagjait és a kerületi bizottságok három-három kiküldöttjét. A kongresszuson rezolúciót fognak elfogadni, amelyben a pártnak a jelenlegi politikai helyzethez való viszonyát fogják megállapítani.

A Radics-párt jelöltjei a parlamenti tisztségekre

A Radics-párt képviselői klubja hétfőn délután ülést tartott, amelyet megelőzően a klub vezetői hosszas telefon-megbeszéléseket folytattak a Zagrebben tartózkodó Radics Istvánnal. A klub ülésén a parlamenti tisztségekre való jelölésekkel foglalkoztak és a parlament alelnökévé dr. Kezsmann Lujó képviselőt jelölték. Minthogy nem fogadta el,

helyette Sibenik Sztankót jelölték. Titkároknak pedig Bacsinics Rudet és Zagorac Józsefet jelölték.

A szlovén néppárt az ellenzéki politika ellen

Ülést tartott hétfőn a szlovén néppárt klubja is Korosec dr. elnöklésével.

A kereskedelmi miniszter szabályozni akarja a mintavásárokat

A miniszter sokalja a kisebb vásárokat — A noviszadi kereskedelmi kamara szerint a vajdasági fővásár Suboticán legyen

Mind nagyobb lesz azoknak a vásároknak száma, amelyek tekintet nélkül a közelükben levő más városok vásárait, számbavethető ipari és mezőgazdasági háttér nélkül vásárokat rendeznek, amiáltal decentralizálják és szétforgácsolják az erőket.

* Ezek a szempontok vezethették dr. Krajaćs Iván kereskedelmi minisztert, aki most véleményadásra szólította fel a kamarákat abban a kérdésben, hogy szükséges-e és a kiállítás rendező városok érdekében állók-e a mindinkább elszaporodó vásárokat, amikor a külföldön már megkezdték a kisebb méretű vásárokat beszüntetését.

A miniszter leiratában rámutat arra, hogy az idén Ljubljanában, Splitben, Zagrebben, Palánkán, Suboticán, Sremski-Mitrovicán és legutóbb Osziyeken volt kiállítás. Ebben ő a gazdasági erők decentralizálását, a vásárok rendszertelen és ötletszerű rendezését, helyi jelentőségek tulbecsülését látja, miért is véleményt kér, hogy a jövőben megengedjék-e a kisebb, kizárólag különleges helyi érdekeket szolgáló vásárokat megőrzését vagy biztossítsák-e ezt a jogot kizárólag tartományi és ipari és mezőgazdasági központok számára. Ha a helyi vásárok is engedélyt kapnának, vajon az állami szubvenció tartassék-e fenn kizárólag a centrumokban ren-

szével. A klub-ülésen az egyes képviselők referáltak a választók hangulatáról. A képviselők nagyrésze kijelentette, hogy a szlovén nép többsége nincs megelégedve a párt jelenlegi politikájával és szívesen látná, ha a szlovén néppárt belépne a kormányba.

dezett vásárok számára? Ha a kisebb vásárokat is engedélyeznék, ne adassék-e ez esetben a centrumokban rendezett vásároknak hivatalos jelleg, amely a diszelnöki tisztségek elfogadásában, miniszterek megjelenésében külsőleg is ki-domborodnék? Végül arra az esetre, ha bárhol lehet majd vásárt tartani, nem kellene-e a fuvar-, vám- és egyéb kedvezményeket kizárólag a centrumok számára biztosítani?

A miniszter kérdéseiből kitűnik, hogy a hivatalos felfogás szerint sők a vásár és ezért nem sikerül olyan vásárt rendezni, amely nemcsak a hazai, de a külföldi közönség érdeklődését is magára tudná irányítani. Indokoltnak csak olyan vásárokat tart a miniszterium, amelyek ipari- és mezőgazdasági központokon rendeznek és amelyek mögött nagy területek állanak.

A noviszadi kereskedelmi kamara válaszában javasolni fogja a miniszternek, méltányolja Verbász, Apatin és Palánka ama törekvését, hogy kiállításaiikkal tanúságot tehessenek iparuk fejlettségéről, de legyen a Vajdaságban olyan központi vásár, amely hivatva legyen az ország és a külföld előtt az egész Vajdaság ipari- és mezőgazdasági előhaladottságát bizonyítani. A kamara ennek helyét Suboticán jelöli ki, ép-azért, mert Szubotica a nyári vásárral bebizonyította rátermettsé-

gét, másrészt földrajzi fekvésénél, közlekedési viszonyainál fogva erre praedestinálva is van.

Igaz, hogy a politikai hatóságok nacionalista szempontból ellenzik a szuboticiai megoldást, de ezzel szemben sulyosan esik a latba a felsorolt okokon kívül az a körülmény, hogy Magyarország és Csehszlovákia felé Szubotica a legközelebb eső jugoszláv város, viszont elég távol esik Beogradtól, úgyhogy egy ott esetleg megrendezendő kiállítás érdekeit nem zavarhatja.

A kamara ezek szerint a szuboticiai vásár mellett száll síkra. Biztosra vehető, hogy a gazdasági érdekek mellett háttérbe szorulnak a politikai hatóságok különben is minden tekintetben indokolatlan aggodalmái.

Regále-bérlők kerestetnek

Árverés úján adják ki Subotica, Szentá, Szekics, Starakanizza és Mol borfogyasztási adóbérlését

A suboticiai kerületi pénzügyigazgatóság, a pénzügyminiszterium utasítására, felhívást tett közbe, amelyben közli, hogy Molon, Starakanizsán, Suboticán, Szekicsen és Sentán november hónapban ejtik meg az árlejtést a borfogyasztási adószedés bérlésére. A bérlés újabb három évre, 1926, 1927 és 1928 évekre adja ki a pénzügyigazgatóság. A kincstár Suboticán 1.408.897, Sentán 177.510, Molon 63.924, Szekicsen 50.738 és Starakanizsán 54.322 dinár évi bért kér a borfogyasztási adószedés jogáért.

Az ajánlatokat zár borítékokban november másodikáig beküldeni a suboticiai kerületi pénzügyigazgatósághoz és ugyanekkor a bérlésre igényt tartók kötelesek a kincstár által megállapított kikéltési ár tíz százalékát bantapénz címén lefizetni a pénzügyigazgatóság pénztáránál. Az árverést november 2-án tartják meg a suboticiai kerületi pénzügyigazgatóságon. Felvilágosításokkal Pajics Mihajló pénzügyigazgató szolgál az érdeklődőknek.

A nyomorék

Irta: Karinthj Frigyes

Nem nagyon bíztak benne, hogy fel fog növekedni, születésekor. Anyja, mikor meglátta, rémülten dugta el fejét a homokpárnába, nem akart tudni róla, — kiméletes rokonok vitték el, ott cserepedett fel valahogyan, a pálmaerdő szélén, félig isten kegyelméből. Könyörületos idegenek, ha nem is kényeztették el gondoskodással, hagytak neki valamit a lekoppasztott ág csücskén: ivóvizet a forrás adott, legelőt a szikkadt fenyér.

Hamar megtanulta, hogy szerénynek és csendesnek kell lennie. Apró korában benne is épp úgy ficáncolt a vér, mint kölyöktársaiiban, — hancurozni, verekedni, rugdalózni a sütkérező kamaszok között. Nyilherészve böknő oldalba a kergén körbeszaladgáló ünöcskéket, bujocsákat játszani a hullámzó útemben, méltósággal felvonuló öregek lábai közt. A zsiráfkölyköket ijesztgetni. De már a társasélet első napjaiban tűnődve és csodálkozva meg kellett értenie, hogy vele valami nagy baj van. Nyihogás fogadta, a gyerekek orral mutogattak rá, megkergették, dobálták, nem akartak játszani vele.

Először egy szakállas kamasztól ballotta a szót.

— Nini, a nyomorék!

Csodálkozva nézett rá. A kamasz hátán gögösen, büszkén meredezett a két tekintélyes, hatalmas zsir-gumó. Először vette észre, hogy valami idegenszerű, csaknem az undorhoz hasonló rossz érzés fogja el, ha ezeknek a gumóknak egyike hozzáér a testéhez. És hogy aránylag még jobban is szereti azokat a társait, akiknek legalább csak egy ilyen gumó van a hátán.

Délben, mikor merőlegesen süttött a nap, véletlenül meglátta önmagát a klubban. És ekkor rájött a dolog nyitjára. Hát igen. A hátsima volt. Sima és egyenesvonalu, mint a szarvasoké, még az a lefelé ferdülő irány se emlékeztette társaira, amit a zsiráfok hátát legalább ezzel a vonallal teszi rokonszenvenné, rokonai szemében.

Most már kezdte szégyenlenni magát.

Arra gondolt, hogy a két gumó, ha nem is érzi szükségét, majd csak fejlődik az ő hátán is és nem fogják csufolni a hiánya miatt.

De hiába várt erre és mikor kortársai már udvarolgatni kezdtek, meg kellett értenie, hogy egyedül maradt. Nem kellett a nőknek. Kettő volt közülük, akikhez szemérmesen és félszegen közeledni próbált — az egyik őszintén megmondta neki, hogy undorodik tőle, a másik elismert annyit, hogy őt személyesen nem zavarná a szokot-

lan hiány és szívesen megbocsátaná az egyenes hátat, egyenes lelkére való tekintettel, — de szégyelné magát barátnői előtt, akiknek pompás példányok udvaroltak, hogy neki csak ilyen jutott.

Ez volt az az év, amelynek tavaszán a kétlábúak átjöttek a folyón — az egész ifjuság lázban égett, a közlegő sorozásra való tekintettel. Az öregek — voltak közöttük, akik már éltek karavánban s elevenen kerültek vissza, miután valami számum, vagy bengáli rablóhorda elpusztította és szétverte a csordát, — most lelkesítő emlékekkel tüzelték az ifjuságot.

A selejtezőre, ahol összegyűltek, hogy aztán a kétlábúakhoz csatlakozzanak, odasomfordált ő is — remegő vágy vitte, hogy megismeri az életet, kalandos utak képe derengett fel szívében, a végtelen homokpuszták lidérces délibábja csalogatta. De keserűen tépte ketté jóálmaikat a durva valóság.

— Erigy innen, fiam, — mondta jólelkűen az öreg Vezető, — hát nem tudod, hogy nyomorék vagy? Hiszen még egy málhapadot se lehetne felkötni a hátadra.

Hahota hangzott fel mögötte — megszégyenülten somfordált el s először érezte, hogy boldogtalan. A kétlábúak megérkeztek — előtte vonult el, cifra felszeréssel, a hadsereg. Mindegyiknek hátán egy-egy kétlábú Isten, tarka kötönsben.

Por nyargalt utánuk, elnyelte őket a messzeség.

Egyedül maradt, néhány halódó aggastyán társaságában. Ezek talán szóbaálltak volna vele, de nem huzta feléjük a szíve, — fiatalnak érezte magát, másra vágyott, valami hevítette. Egyedül csatangolt hát a folyóparton, lihegve, tűnődve, kémlelte a láthatárt.

Egy napon a homokban félig szétporladt könyv lapjait dobta fel dobogó lába. Angol hittérítők vesztették el. Lehajolt és betűzni kezdte.

Példázat volt azon a lapon — a gazdag emberről szölet s azzal végződött, hogy könnyebb a tevének átmenni a tű fokán, mint a gazdagnak Isten országába jutni.

Mintha szívében ütötték volna. S mily könnyű volna nekem, — gondolta, — akinek nincsenek dagasztok a hátamon. S tovább tűnődve, mintha felolvadt volna benne valami — rájött, hogy kiválasztott ő társai közül, akinek szenvedése és boldogtalansága és megcsufolt élete áldozat és kiváltság, ami különbbé és többé teszi őt másoknál.

— Legyek csak nyomorék nektek, gögös, elbizakodott puposok ti, — kiáltott hangosan a sivatag felé, — az én lelkeim puposabb, mint a tiétek!

És Anasztáz, a puptalan feve, elhatározta, hogy szellemi tevékenységet fog ezentul kifejtetni.

KISEBBSÉGI ÉLET

•••

A genfi kisebbségi kongresszuson

az erdélyi magyarság nevében dr. Balogh Arthur szólalt föl, aki másfélórás beszédében a kisebbségi jogok garanciáit fejtette ki. »Nem elég — mondta többek közt — a kisebbségi jogokat kodifikálni, nem elég azokat részletes törvényekbe foglalni és minden törvényhozási aktusnál (a vallásügyre, iskolaügyre, gyülekezési jogra stb. vonatkozó törvényeknél) rájuk különös figyelemmel lenni. De mint-hogy mindezek a jogok közigazgatási jogokká válnak, tehát a közigazgatási szervek azokat megsérthetik, rájuk nézve meg kell adni a független bíróságok által nyújtandó teljes közigazgatási jogvédelmet. Vagyis kell, hogy a kisebbségi polgárnak módjában álljon független bíróságoknál jogvédelmet keresni, ha elismert jogait a közigazgatási szervek megsértenék és a független bíróság által reparáltatni az elszorított jogvédelmet. Véleményem szerint a kisebbségi kérdés megoldása a következő irányelvek szerint történhetik:

1. A kisebbségi nemzeti egyéniségek és kulturák szabadságát biztosítani kell, tehát a kisebbségi jogokat az illető állam pozitív jogrendjének részeivé kell tenni részletes törvényekkel. Ezeknek a jogoknak független bírói védelmet kell adni.

2. A kisebbségek kulturális autonómiaja a béke és konszolidáció művét szolgálja, tehát megadandó ott és ahol szerződés nem biztosítja.

3. Népszövetség arra van hivatva, hogy a jogok legfőbb őre és garantálója legyen. Oly eljárás módját kell tehát alkalmaznia, hogy e feladatának valóban megfelelhessen és a kisebbségek bizalommal lehessenek működése iránt.

*

Anghelescu beterjesztette a Népszövetségnek azt a memorandumot, amelyben az erdélyi magyar egyházak panaszait szemben próbál védekezni. A memorandum — bukaresti lapok szerint — mindenekelőtt megállapítja, hogy a román kormány a lehető legdemokratikusabban kezeli a kisebbségek oktatásügyét, és külön kiemeli azt, hogy a kisebbségeknek az iskolaügyben indított mozgalma nem egyéb közönséges irredenta mozgalomnál.

*

A nyelvtörvényről hosszabb cikket ír a csehszlovák szociáldemokraták lapja a Pravo Lidu. »A nemzeti demokratának az a kívánsága — írja — hogy a nyelvtörvényt a nemzeti kisebbségek kárára szerkesszék meg, ami éppen a választási időben a nemzetiségi harcok kiélezését jelentené. A nyelvkérdés szabályozásánál arra is kell gondolni, hogy a nemzeti államot ne csak az államnyelvvvel biztosítsák, hanem hogy a csehek és németek közötti megegyezéssel érjék azt el és így a német kisebbséget a köztársaságnak megnyerjék, mert a németek kulturális érettségük és gazdasági kiválóságuk következtében erősen különböznek a többi nemzeti kisebbségektől.«

*

Hlinka, a szlovák autonomisták vezetőre választási felhívást bocsájtott ki, melyben az autonomista gondolat zászlaja alá hívja Szlovenszko választóit. »Elérkezett az idő — mondja a felhívás —, amikor tanúságot kell tenni arról, hogy nagykoruak vagyunk-e vagy továbbra is gyámságra szorulunk. Elérkezett az idő, hogy tanúságot tegyünk arról, vajon megérdemeljük-e önállóságunkat. Öt hosszú esztendő óta Szlovenszko autonómiajáról szólnak hozzátok, előkészítettük jobb jövőnket, most tirajtatok a sor hogy választatok. Választani kell a múlt és a jövő között. A vérszomjas ad hosszú és fáradságos munkámat minden néven nevezendő módon meg-

akarta akadályozni, de sikertelenül. Kitartottam, nem ijedtem meg. Jogainkért és nemzetünkért küzdöttem! Az ordások ordítottak, de ez nem riasztott el. Közép és börtön volt osztályrészem, de nem tudtak megtántorítani. Megtettem kötelességemet, befejeztem a harcot, most tirajtatok a sor. Tegyétek meg ti is kö-

telességeket. Egynéhány összeövetel után urnák elé járultok és döntenetek kell szabadságtok felett! Ha becsülettel teljesítitek kötelességeket és nem adjátok el magatokat, győzött az eszme, ellenkező esetben a következő öt esztendőt ott kezditek, ahol most bevezettétek.«

Megszilárdult a Painlevé-kormány helyzete

A francia radikális párt gyűlése a baloldali kartell mellett

Nizzából jelentik: A radikális-párt kongresszusának vasárnapi záró ülése tüntetés volt a baloldali kartell főtartása és a locarnói konferencián létrejött egyezmények alapján lehetővé vált *békepolitika mellett*. Herriot azt hangoztatta, hogy a locarnói megegyezés igazolta a baloldali kartell külpolitikáját és a siker után a radikális-párt *elkerülhetetlen kötelessége, hogy igyekezzék a szocialistákkal karöltve a belpolitikai reformokat végrehajtani*. Kiemelte, hogy miután a radikális pártkongresszus nyilatkozta hitvallást tett a baloldali kartell fenntartása mellett, *most a szocialistákon a sor, hogy teljes határozottsággal sikrásszáljanak a baloldali kartellért*.

A nagygyűlés végül elhatározta, hogy felkéri a kormányt, hogy *Spanyolországgal egyetértésben ismétlje meg nagylelkűen és emberséges érzéssel azt a nyilatkozatát, hogy még mindig hajlandó a rit lakosság számára a legmészebbmenő politikai, közigazgatási és gazdasági autonómiát nemzetközi kereteken belül biztosítani*. Végül a kongresszus megerősítette Herriot-t elnöki tisztségében és kimondta, hogy a legközelebbi kongresszust Bordeauxban fogják megtartani.

Painlevé és Herriot a locarnói eredményekről

A pártkongresszust lakoma rekesztette be, amelyen a szocialisták nem voltak hivatalosan képviselve, de a köztársasági szocialisták, akiknek elnöke Painlevé, nagyszámban jelentek meg.

A lakomán Painlevé miniszterelnök beszédet mondott. Amikor szólásra emelkedett, a jelenlevők állva percekig ünnepelték. Painlevé azzal kezdte beszé-

dét, hogy *megpecsételte a szoros barátságot Herriot-val, akinek történelmi nevezetessége érdeme, hogy Londonban, nem törődve a nacionalista hajszával, bátran és határozottan sorompóba lépett a békepolitikáért*.

— Olaját hozok Herriotnak — mondotta Painlevé, majd kijelentette, a locarnói megegyezés a kartellpolitika gyümölcse, amely véget vet a nemzetek között az eddigi bizalmatlanságnak, amely a béke legnagyobb veszedelem volt. A marokkói politikáról beszélt ezután és kijelentette, hogy a kormány kénytelen-kelletlen visel háborút és minden pillanatban hajlandó békét kötni.

Herriot szólalt fel ezután, aki először Briand érdemeit méltatta

A szocialisták Loucheur akarják Caillaux helyére

Párisból jelentik: A nizzai radikális pártgyűlés és a locarnói eredmények hatása alatt a Painlevé-kormány helyzete rendkívül mértékben megszilárdult. Mindenütt azt hangsúlyozzák, hogy a kartell a nizzai pártgyűlés után feltétlenül megerősödött, azzal azonban *senki sincs tisztában, hogy mi lesz a szocialisták követeléseivel, nevezetesen a tőkeadóval*. Magától értetődik, hogy a szocialisták a locarnói siker után kénytelenek lesznek felhagyni támadásaikkal Briand ellen s lapjaik már céloznak is erre, ellenben — mint például a *Oeuvre* — szóvá teszik, hogy *Caillauxnak mennie kell s a legszerencsésebb megoldás az volna, ha Loucheur váltaná fel a pénzügyminisztérium élén*. Általános az a felfogás, hogy Herriot is be fog lépni a Painlevé-kormányba.

A genfi kisebbségi hivataltól remélhetik a nemzetiségi kisebbségek helyzetük javítását

A jugoszláviai magyar párt küldöttje visszatért a genfi kongresszusról

A genfi nemzetiségi kisebbségi kongresszuson az SHS. királyság magyar kisebbségét dr. Deák Leó képviselte, aki hétfőn érkezett vissza Genfből Somborba. Visszaérkezése után a Bácsmegyei Napló részére a genfi kongresszusról s annak eredményeiről a következőképp nyilatkozott:

— A genfi internacionális nemzetiségi kisebbségi konferencia előkészítése olyan volt, amely már magában is biztosította a kongresszus sikerét. Az előkészítő bizottság az ügyrend összeállításánál, a nemzetiségi kisebbségi csoportok meghívásánál olyan elővigyázatos volt, hogy az már magában véve is kizárta a felesleges diskusziókat s az esetleg felmerülő nézeteltéréseket, amelyek felmerültek volna a nemzetiségi kisebbségek helyzetének különbözősége miatt. A konferencia egysége teljesen komoly volt, a jelenlevők harmincöt milliónyi nemzetiségi kisebbséget képviseltek s egységes volt állásfoglalásuk abban, hogy nem engednek meg felesleges vitákat, de az Európá-

ban bárhol létező nemzetiségi kisebbségek sorsának javítását tartják szem előtt.

— Részletes vitára nem is került a sor, miután a kongresszus ügyviteli szabályzata azt eleve kizárta s emiatt nem kerülhetett sor az egyes kisebbségi sérelmek felsorolására sem.

— A konferencia jelentőségét abban látom, hogy elhatároztuk egy *Genfben felállítandó nemzetiségi kisebbségi iroda megszervezését*. Ennek az irodának célja az, hogy a nemzetiségi kisebbségek és a népszövetség, illetve a népszövetség mellé rendelt főtítkárság közt az állandó összeköttetést fentartsa. Eddig az egyes kisebbségek panaszait technikailag lehetetlen volt a népszövetség elé terjeszteni a garanciális szerződésekben lefektetett formalitások miatt. A jövőben ennek az irodának lesz a hivatása a hozzáérkező panaszokat illetékes helyre juttatni.

— A kongresszus összehívása Vilfan olasz szlovén és dr. Szüllő Géza csehszlovákiai magyar kép-

viselő érdeme. Az ő tevékenységüknek köszönhető a kezdet nehézségeinek leküzdése és a konferencia megtartásának biztosítása.

— A konferencia technikai előkészítésében nagy érdeme van *Amende-nek*, a kongresszus főtítkárának is, akit érdemei elismerésül a felállítandó iroda vezetésével bíztak meg.

Dr. Deák Leó nyilatkozatához hozzáfűzte még, hogy feltétlenül reméli, hogy a felállítandó iroda céljainak meg fog felelni. Annál is inkább remélhető ez — mondotta — mert a kongresszus iránt a különböző hatalmak részéről olyan érdeklődés nyilvánult meg, hogy már ebből a tényből is hinnünk kell abban, hogy az iroda működése kielégítő lesz.

Foreich Ernő előtt nem lehet kihirdetni az ítélőtábla súlyosító ítéletét

Négy nap óta szakadatlanul dühöng cellájában

Sopronból jelentik: A győri tábla súlyosító ítélete már szombaton este megérkezett Sopronba, de Foreich Ernővel még vasárnap sem lehetett az ítéletet közölni, mert rohamai a legutóbbi órákban sem csillapultak.

Foreich állapota a legutóbbi hetekben rohamosan rosszabbodott. Az egyedüli gyilkos már alig-alig nyeri vissza eszméletét. Állandó hisztériás és epileptikus rohamai teljesen lerontották az amagy is gyöngye ember szervezetét. Ennek ellenére is, hihetetlen nagy étvágya van.

Rohamai csillapultával néha 8—10 adag levest és 5—6 adag hust eszik egyszerre, amit egyik soproni vendéglő szállít részére a család költségén. Ez az óriás-étvágyat az orvosszakértők ugyancsak a *pszichopatia és elmebaj egyik tünetének tartják*. Egyébként a család már teljesen megszokotta az érintkezést Foreichel. Foreich Ernő jelenleg Firenzében él fiával együtt s Olaszországban várja, hogy a magyar bíróság törvényesen is kimondja a vádlást urától.

Foreich Ernőt válopörében és polgári ügyeiben — minthogy még négy-öt polgári és büntetőügye van folyamatban a budapesti törvényszéken — dr. Sándor László képviseli, aki legutóbb többször felkereste Foreichet soproni cellájában, ahol igyekezett védelemmel különböző vitás kérdéseket megtárgyalni. Foreich józan perceiben látható örömmel fogadta védőjét, fölugrott ágyáról és kezét szorított vele.

— *Nem akarok elválni a feleségemtől* — mondta reszkető hangon.

Az ügyvéd igyekezett Foreichet megnyugtani s megígérte, hogy mindent elkövet érdekében. Foreich ezután jövő terveiről beszélt.

Akkor ugyanis még csak négy évi fegyházbüntetés sújtotta s arra számított, hogy a tábla ezt az ítéletet is le szállítja.

— Ha kiszabadulok, kikezeltetem magam és azután *külföldre utazom talán Párisba, ahol csak a zenének akarok élni*.

De ezek a beszélgetések is csak néhány percig tartottak, mert a következő pillanatban *Foreich ismét elvesztette öntudatát*. Ilyenkor négy-öt fegyőrt siet a cellába, hogy a dühöngő embert lefékezze, aki azonban rohamával járó iszonyatos erejével gyakran öt fegyőrt is falhoz vág. Ezek a rohamok, amióta a győri tárgyalásra készült Foreich, már rendszeresek lettek. Vasárnap sem tudott megnyugodni. Állandó rángás győri, csontos kezét tördéli, vagy már öszbevegült szakállát tépi. *Négy nap óta nem is lehetett vele hosszasan értekezni s a tábla ítéletét talán csak kedden, vagy szerdán, rohamai csillapultával, hirdetik ki e.ötte*.

CIRKUSZ

Kis imbisz

Sportesemény

Futbalcsapat sorsa:

Hol kikap, hol nyer. Pászli
Mélyen-üszelt Bácska,
Mi történt, megverbász?

Fényes László nyolc hónapja

A puritán Fényes Lászlónak
Ugyész és bíró nekiestek,
Mert Bethlen miniszterelnökről
Nem épp hízelgő portrét festett.Amint előrelátható volt,
Bethlen maradt a pörben felül.
Ez az első eszt egyébként,
Hogy portréhoz nem a modelt ül.

A menyasszony panasza

— Völegényem cukros ember,
Nem mint sok más semmiházik,
Csak oly nőies ne lenne;
Egész nap cigarettázik.

Kulik Pál nyerte az autót

Kinában a kulik
Szenvednek eleget,
Igen gyakran huznak
Nehéz szekereket.Mert a Vajdaságban
Ilyet senki sem tesz,
Bácsmegyei Napló
Autó-huzást rendez.Ennek eredményi
Im arra tanítanak:
Örömet szerezhet
Huzás a Kuliknak.

Hogyan van a kisebbségi konferencián a szavazással?

Egy indítvány ott, kérem,
Sikert mikor arat?
Ha többséget kap, vagy ha
Kisebbségben marad?

Autóverseny Sentán

Erdekesnek ígérkezik
A résztvevő kocsik meccse.
Tizenhárom Ford áll starthoz,
Mint olvasom. Autó egy se.gyar, német és tót gyerekek. A köz-
ségi képviselőtestület ezt a lehetet-
len érvelést is elfogadta és az or-
vostól is megtagadta a községi hoz-
zájárulást. A nacionalisták már meg
is hívtak községi orvosnak egy pa-
dei orosz orvost, aki azonban nem
tart igényt az állásra, mert Singer
József dr. nem mondottja.A községi születésnöt, akinek csak
az a bűne, hogy nem szláv, rövid
úton elbocsátották állásából a na-

cionalisták követelésére.

A község lakossága, amely úgy a
postamesternővel, mint a községi
orvossal a legteljesebb mértékben
meg van elégedve, nagy érdeklő-
déssel várja a megyei közgyűlés
döntését és bizik benne, hogy a fel-
sőbb fórumok nem fogják deferálni
a tulzó nacionalisták követeléseinek,
amelyekkel lelkiismeretes és hozzá-
értő tisztviselőket meg akarnak
fosztani egzisztenciájuktól.A magyar hadügyminiszter szerint
Somogyi és Bacsó gyilkosaira alkalmazást
nyerhet az amnesztia-rendelet„Ha utólag el is vették az aranyóráját, azért az amnesztia
megilleti őket” — A nyomozásra azért van szükség, hogy
megtudják, kik esnek amnesztia aláBudapestről jelentik: A Somogyi—
Bacsó-gyilkosság katonai nyomozása még
mindig nem fejeződött be és a közis-
mert gyilkosok közül még egyet sem
tartóztattak le. A nyomozás elhúzódása
és eredménytelensége miatt a szocialis-
ták elhatározták, hogy a gyilkosság,
illetőleg a katonai vizsgálat ügyét újból
a parlament elé viszik, ahol szóvá fog-
ják tenni azt is, hogy mialatt a kor-
mány a tettesek példás megbüntetésére
adott Somogyi és Bacsó gyilkosainak.
A kormány álláspontját ebben a kér-
désben Csáky Károly gróf hadügy-
miniszter a következőkben fejtette ki:— Az amnesztia-rendelet még semmi-
esetre sem jelenti azt, hogy a Somogyi-
Bacsó-gyilkosság ügyében elrendelt nyo-
mozásnak nincs semmi értelme. Sőt
ellenkezőleg, a nyomozásra igenis szük-
ség van, mert az amnesztia nem a gyil-
kosságra, hanem a tettesekre vonatkozik,
másképp a tettesek kinyomozása után álla-
píthatja csak meg a bíróság, hogy az
amnesztia főtételeinek megfelelnek-e,
vagy pedig bűnhődniök kell cselekedé-tükért. Nem részesülhetnek amnesztia-
ban a gyilkosok, ha tettük indítóoka
az önérdék volt, vagy pedig a gyilkos-
ság elkövetésétől visszafelé számított
tiz éven belül nyereségvágyból elköve-
tett bűncselekmény miatt jogerősen vol-
tak elítélve. Ha például a tettes a
gyilkosság elkövetése előtt így gondol-
kozott: „Jó lesz nekem ennek a Somo-
gyinak az aranyórája”, akkor amnesztia-
ban semmiesetre sem részesülhet, ellen-
ben, ha bebizonyosodik, hogy tettét nem
önérdekből, hanem politikai okból kö-
vette el, akkor — ha utólag el is vette
Somogyi aranyóráját — az amnesztia
megilleti. Mászóval a döntő kérdés itt
az, hogy mi volt a gyilkosság indító-
oka. És itt újból rá kell mutatni arra,
hogy a nyomozásra, vagyis a tettesek
megállapítására igenis szükség van, mert
enélkül nem tisztázható a gyilkosság
indítóoka, vagyis az sem, hogy az am-
nesztia-rendelet vonatkozatható-e erre
az ügyre, helyesebben a gyilkosság el-
követőire, vagy sem.Csáky hadügyminiszter kijelentette
még, hogy a nyomozás folyik és legke-
sőbb hat-nyolc hét múlva befejeződik.

• Likvidál a Zadruzna Banka

Éles ellentétek a régi és az új igazgatóság között
A közgyűlés visszahelyezte a régi igazgatóságotA noviszadi Zadruzna Banka viszon-
tagságos története vasárnap újabb ha-
tárközhöz jutott el. Sok kísérlet után a
vasárnapi közgyűlés kimondotta a bank
csendes likvidálását.Ezt a határozatot hosszú és szenvedé-
lyes vita előzte meg és ez alkalommal
szembe került a bank régi és új igazga-
tósága, amelyek közt már hetek óta áll
a harc és ez legpregnansabban a köz-
gyűlés és az utolsó igazgatóság elnöke-
nek: Rajkovic Dragomir, a legfőbb
számszék noviszadi kirendeltségének
vezetője felszólalásában juttat kifejezés-
re. Rajkovic az 1920 óta történelmet bí-
rálvá, a régi igazgatóság különféle
szabálytalanságokkal vádolja, d ettől
függetlenül is a bank vagyoni állapotát
két-három millió dinárral passzívna-
mondotta és minden kibontakozási és
szanálási tervvel szemben egyetlen lehe-
tőséget jelölt meg: csődöt kérni.Még az előző közgyűlésen választott
és a szanálási akció óta ötödik igazga-
tóság kebelében sem volt meg a legfonto-
sabb kérdésekben a kívánatos össz-
hang, mert amíg az elnök két-három
millió dinárral passzívna tartja a ban-
kot, addig az igazgatóság nyolc millió
dinárral aktívna becsülte a bank hely-
zetét. Vajon likvidálás esetén ez az ak-
tíva mennyire fog lepadni, erre nézve
az igazgatóság nem tudott megállapodni
és így az intézet továbbvezetését az el-
nök ahhoz a feltételhez kötötte, hogy a
bank régi igazgatósága, amely a bank
immobilizálásának beállta előtt vezet-
te a bank ügyét, vállaljon kezességet
arra nézve, hogy az összes betéteket ki
logják fizetni.

Az elnök Rajkovic Dragomir beje-

lentette, hogy az igazgatóság ismételt
eljárásának sikerült azt az eredményt
elérnie, hogy a pénzügyminiszter köte-
lező ígéretet tett, hogy a házat
13.700.000 dinár becsértékért meg fogja
venni és egyben bejelentette az elnök,
hogy a pénzügyminisztérium elnöki osz-
tályának titkára levelet írt, amelyben a
pénzügyminiszter megbízásából meghív-
ja a bank igazgatóságát, hogy a pénz-
ügyminiszterrel tárgyalja le az eladás
feltételeit.A régi igazgatóság azonban nem volt
hajlandó az elnök által kívánt garanciát
megadni és ezt azzal indokolta, hogy a
mai hanyatló ingatlanárak mellett nem
képes elbíráni, hogy a csupa néhezen
értékesíthető ingatlan és ingó vagyon az
idők folyamán milyen áron lesz elad-
ható.Ekkor terjesztette elő Rajkovic Dra-
gomir elnök egyéni indítványát, mely
szerint a bank maga kérje ömaga ellen
a csőd elrendelését. Több ellenindítvány
elhangozása után a szavazásra tettett el-
nöki indítványt névszerint szavazással
óriási többséggel elvetették. A csődindít-
vány mellett alig néhányan szavaztak.A közgyűlés azután egyhangulag el-
fogadta dr. Zsupanszki Szlávko veliki-
becskereki ügyvéd indítványát, mely
szerint a Rajkovic elnöklete alatt mű-
ködött igazgatóság lemondása foly-
tán megválasztandó új igazgatóság kö-
telességévé kell tenni, hogy lépjenek
sürgösen érintkezésbe az összes hittele-
zőkkel, azoktól fizetési engedményt és
különösen pedig haladékok eszközölje-
nek ki és csőd elkerülésével folytassák
le a bank csendes likvidálását.

Az indítvány elhangzása után két na-

gyobb betevő kijelentette, hogy 100—
150.000 dinár engedményt ad és ezzel
példát akarnak statuálni a többiek szá-
mára.A rendkívüli közgyűlés ezután meg-
választotta az új igazgatóságot, amely-
nek dr. Zsupanszki Szlávko, veliki-becs-
kereki ügyvéd, Sztokovic Szevetisláv
vrsaci lelkész, Popovic Rackó, Rado-
nic Milán, Zsivojnovics Koszta és Sze-
csuljszki Andrija noviszadi kereskedők,
dr. Milutinovic Arzen noviszadi ügy-
véd, Bosnyakovic István nyugalmazott
városi főszámvevő, Mihajlovics Dimitri-
je nyugalmazott ezredes, Moljac
György kereskedő és Popovicki Lázár
mérnök lettek a tagjai. A felügyelő-
bizottságba dr. Ilics Brankó orvost, Ku-
cin Mita szerkesztőt és Zsivojnovics Jo-
ván gimnáziumi igazgatót választot-
ták be.A közgyűlésen nyolcvan részvényes
jelent meg, akik közülbelül 18.000 rész-
vényt tettek le, ebből 16.000 darab a régi
igazgatóság tőkecsoportjának birtoká-
ban van.A 80 részvényesen kívül 400—500 fő-
nyi hallgatóság is megjelent a közgyű-
lésen.Az új igazgatóság még vasárnap dél-
után három órakor tartotta meg alakuló
gyűlést és az igazgatóság elnökévé Mi-
hajlovics Dimitrije nyugalmazott ezre-
dest, alelnökké Bosnyakovic István
nyugalmazott számvevőt választotta
meg. Az új, illetve a nagyrészt vissza-
helyezett régi igazgatóság megállapítot-
ta legsürgősebb munkaprogramját, ugy-
hogy előreláthatólag két-három hét mul-
va teljesen tisztában lesz azzal, hogy
milyen kvótát lesz képes csendes likvi-
dálás esetén a hitelezőknek kifizetni.

Meghalt

a vajdasági szerbek történetirója

Radonics Jován dr. nyilatkozata
Szentklárai Jenő műveirőlBeogradból jelentik: Dr. Szentklárai
Jenő prépost, az ismert szerb-magyar
történetiró, aki Vrnjevo-ban született,
hosszas szenvedés után elhunyt Temes-
várott. Szentklárai prépost tagja volt
a beogradi és a budapesti tudományos
akadémiáknak, valamint a Srpska Ma-
ticá-nak is. Az elhunyt történetiró ré-
gebben rendkívül alaposan tanulmányo-
zta a vajdasági etnográfiai viszonyo-
kat és igen értékes műveket alkotott a
bácskai és bánáti szerb telepítésekre
vonatkozólag.Radonics Jován dr., nemzetgyűlési
képviselő, aki közelről ismerte Szent-
klárai tudományos működését, a követ-
kezőket mondotta az elhunyt történet-
iróról:— Az összes magyarországi történet-
írók közül Szentklárai ismerte legjob-
ban a magyarországi szerbek történetét.
Főművei, amelyekben önálló kutatás
alapján egészen új adatokat dolgozott
föl: „A XVI—XVII. századbeli dunai
hajózás története” és „A csanádi egy-
házmegye története.” Ezekben a mű-
veiben részletesen foglalkozik az e kor-
beli vajdasági szerb települések törté-
netével. Feldolgozta azonkívül a bánáti
sváb településeket gróf Mercy kormányzó
alatt. Műveit „Histoire des Serbes et
Hongroises” című, 1919-ben megjelent
könyvem megírása alkalmával forrás-
munkául használtam fel. Ott tartom
egyébként Márki Sándor és Acsádi Ig-
nác mellett a legnevezetesebb magyar
történetirónak.Temetésén úgy a szerb, mint a ma-
gyar irodalmi társulatok képviseltették
magukat.

Ne hitelezzen könnyelműen

Aki adósáról pontos és megbízható
információt akar, forduljon

Radio Hiteletudósító Iroda

suboticei bej. céghez

Harambaševa ul. 29. Postafiók 48.

8550

Nacionalizmus
és gyermekhalandóságA potiszkiszevetinikolai nacionalisták
hajszája a községi orvos és a posta-
mesternő ellenBecsckerekről jelentik: Potiszki-
szevetinikola községi képviselőtestü-
lete legutóbbi közgyűlésén Nikaacs
állomáselőjáró, az ottani Nacional-
na Omladina elnökének indítványára
egyhangulag elhatározta, hogy
megvonja a községi javadalmazást
özvegy Temcsák Szevanné posta-
mesternőtől és Singer József dr.
községi orvostól.Özvegy Temcsák Szevanné, aki
oijan mintaszervein vezető a potisz-
kiszevetinikolai postán, hogy a novi-
szadi postaigazgatóság példaképpül
állítja oda a többi postamesternök,
az államtól • haddössze 500 dinár
havi fizetést kap és a községi ja-
vadalmazás megszüntetése az állás-
ból való elbocsátást jelenti. A pos-
tamesternő husz éve vezeti kifo-
cásatlanul a potiszkiszevetinikolai
postát és szükös jövedelméből ne-
veli két áróját, de a nacionalisták
kimondták rá, hogy svába és ezért
távoznia kell, ha csak Torontálme-
gye közgyűlése a község határoza-
tát meg nem változtatja.Singer József dr. községi orvos-
sal Nikaacs állomáselőjáró azért
nincs megelégedve, mert az ő or-
vosi működésének tulajdonítja,
hogy a szerb gyermekek nagyobb
százalékban halnak el, mint a ma-

Asszonycsata — legényháború

Két szem — két főtárgyalás

A jó szemért egy évi börtön — a vak szemért egy havi fogház

Ez év április hó 6-án Molon asszonyok csatája folyt Gyelmác Danica háza előtt. A harcias Danica vasvillával támadt egy falubeli asszonyra, Pérics Gyenóra és oly szerencsétlenül szurt feléje, hogy a vasvilla hegye beleszaladt Pérics Gyenó balszemébe, amely nyomban kifordult. Az asszony másik szeme is megsérült, de gyorsan alkalmazott műtét a másik szemét megmentette.

Ebben az ügyben hétfőn volt a főtárgyalás a szubotical törvényszéken Pavlovics István törvényszéki elnök tanácsa előtt. A vádat Vasziljevics Ljuba dr. államügyész képviselte, a védelmet Arad-szki Iván dr. ügyvéd látta el.

A vádlott Gyelmác Danica beismeri, hogy a vasvillával Pérics Gyenó felé ütött, de ezt ön édelemből tette, mert ez őt megtámadta. Régi vizálykodás folyt köztük, Gyenó főbbször megfenyegette, hogy megveri és a falubeli asszonyok közül többen három nappal az eset előtt figyelmeztették, hogy ne menjen a kúthoz, mert a Gyenó ott les rá és megtámadja. Április 6-án Pérics Gyenó elhaladt a házuk előtt, ő kint állott, belékölt, szidalmazta és tettleg is megtámadta. Ekkor felkapta az ott levő vasvillát és védekezésből a Gyenó felé ütött.

A sértett Pérics Gyenót hallgatta ki ezután a bíróság. Az ő előadása szerint megfordítva történt az eset. Sohasem szidalmazta Danicát, aki pedig a legcsunyább híreket terjesztette róla faluszerre. Amikor a szerencsétlenség történt, valóban elszaladt a Danicák háza előtt, de egy szóval sem szidalmazta az udvarban álló Danicát. Őt kezdte szidalmazni Danica. Sebők Istvánné, aki arra haladt, békítőleg állott közbük. Ekkor kapta fel Danica a vasvillát és Sebők Istvánnén keresztül szurt feléje a vasvillával. Az ő kezében nem volt semmi.

Sebők Istvánné teljesen úgy adja elő az esetet, mint a sértett.

A bizonyítási eljárás ezzel véget ért és a perbeszéd elhangzása után a bíróság a vádlott asszonyt egy évi börtönre és 2500 dinár kártérítésre ítélte. Az ítélet jogerős.

Hogy mulatnak Kisbajmokon?

Szubotica egyik külvárosában, Kisbajmokon történt, hogy egy korcsmában többen mulattak, köztük Vilics Jakab Vécó és — egy másik asztalnál — Patarcsics Stipán. A vendégek hangulata az elfogyasztott alkohol hatása alatt igen emelkedett lett és estefelé már többen áttértek egy kis parázs verekedésre. A rendet kedvelő korcsmáros a verekedőket, akik között Patarcsics nem volt ott, kituszkolta a korcsmából. Eközben történt, hogy Vilics az öklével olyan erővel csapott a békésen ülő Patarcsics arcába, hogy jobb szemét előntötte a vér. A súlyosan sérült embert azonnal orvosi kezelésbe vették és miután a jobb szem gyulladása ment át, orvosi műtéttel ki kellett operálni Patarcsics jobb szemét, amelyen egyébként Patarcsics már az útés előtt sem látott.

Ezt az ügyet is hétfőn tárgyalta a szubotical törvényszéken a Pavlovics-tanács.

A vádlott nem tagadja, hogy ököllal ütött Patarcsics arcába, de ezt önvédelemből tette, mert az bicskát vett elő és azzal támadt rá.

A sértett Patarcsics — akit a bíróság a vádlott után kihallgatott — azt mondta vallomásaiban, hogy ő senkit sem bántott. Az igaz, hogy elővette kését, amikor látta, hogy a helyzet fenyegetővé kezd válni. A kés a vendéglős vette el a kezéből és amikor Vilics az arcába ütött, kés már nem is volt nála.

A korcsmáros hasonlóan vallott.

A bíróság Vilicset — az enyhítő körülmények figyelembevételével — egy havi fogházra ítélte.

Az ítélet jogerős.

A locarnoi egyezmény a német minisztertanács előtt

A fajvédők és kommunisták bejelentik a harcot a biztonsági egyezmény ellen

Berlinből jelentik: A locarnoi német delegáció vasárnap délután tért haza különvonaton. A fogadtatás rendkívül meleg volt. Luther kancellár a német birodalmi kormány hétfői minisztertanácsán beszámolt a locarnoi konferencia lefolyásáról, Stresemann külügyminiszter pedig részletesen ismertette a parafált biztonsági és döntőbírósi szerződéseket. A minisztertanács hétfői ülésén még nem döntött a locarnoi egyezmények elfogadásáról.

Csak a német fajvédők és a szovjetsajtó elégedetlenek

Hamburgból jelentik: A német nacionalisták vasárnapra gyűlést hívtak össze, amelyre nagy számmal jöttek el a fajvédő szövetségek. A szónokok azt hirdették, hogy nemzeti szempontból nem lehet eléggé kárhóztatni a locarnoi egyezményt, a német birodalmi kormány a paktumkonferencián nem óvta meg Németország becsületét és méltóságát, sőt ellenkezőleg, önként lemondott német területekről és németajku népmilli-

okról, tehát irgalmatlan harcot kell kezdeni a kormány ellen Locarno miatt.

Moszkvai jelentés szerint a szovjetsajtó fel van bősülvé Locarno miatt. Az Izsvesztija és a Pravda arról ír, hogy a paktumkonferencián megpecsételt egyezség az angol politika győzelme és a biztonsági szerződések magukban rejtik a jövő konfliktusok megérlett csiráját.

A németek remélik, hogy Togot és Kamerunt visszakapják

Londonból jelentik: Az United Press az angol és az amerikai sajtónak egy berlini jelentést bocsátott rendelkezésére, amely állítólag a hivatalos német körök nyilatkozatain alapszik. A közlemény szerint, amely angol politikai körökben meglehetősen feltűnést kelt, az amerikai távirati ügynökség berlini képviselőjének azt mondták, hogy Németország illetékes ténylezői most már biztosan számíthatnak arra, hogy a hata mak mielőbb átruházzák a mandátumot Togo és Kamerun fölött Németországra.

„Pedagógiai erőszak a kisebbségekkel szemben“

Az iskolarendelet kritizálása miatt áthelyezés — Tanító pere a tanfelügyelője ellen

Somborból jelentik: Teofanovics Emil volt sombori tanító a múlt évben a sombori tanítók házában az ott egybegyűlt tanítók és tanítónők előtt előadást tartott az iskolarendeletről. Előadásában többek közt azt mondta, hogy a kisebbségekhez tartozó gyermekekkel szemben elkövetett pedagógiai erőszak azt követelni, hogy azok a gyermekek, akik az államnyelvet nem tudják, az elemi ismereteket államnyelven sajátítsák el.

A jelenvolt tanítók a maguk tapasztalatai alapján megerősíthették Teofanovics megállapítását.

Az előadás után nemsokára Som-

borból Monostorra helyezték át Teofanovicsot.

Teofanovics áthelyezését azzal magyarázta, hogy Terzin György vármegyei tanfelügyelő több felterjesztést intézett a közoktatásügyi miniszteriumhoz, amelyekben állítólag kétségbevonta, hogy Teofanovics loyális és jó állampolgár. Emiatt a tanító hatóság előtti rágalmozás címén feljelentést tett tanfelügyelője ellen a sombori járásbírósnál.

Az ügyben a sombori járásbíróskedden tart tárgyalást, amely elé főleg tanügyi körök tekintenek nagy érdeklődéssel.

Hazatért az akasztófa alá

Az upesti forradalmi törvényszék egyik szavazóbírája a vádlottak padján — A kommün alatt halálra ítélt három ellenforradalmárt — Önként visszatért Svájcából és jelentkezett a budapesti rendőrségen

Budapestről jelentik: A pestvidéki törvényszék hétfőn délelőtt kezdte meg Löwi Sándor upesti magántisztviselő porének tárgyalását. A negyven esztendő, székesfehérvári születésű Löwi a proletárdiktatura alatt tagja volt annak a statáriális bíróságnak, amely halálra ítélte az 1919 június 25-iki ellenforradalom upesti vezetőit, Orczi-Karó Imrét, Martinovics Bélát és Papp Imrét. A kommunizmus bukása után Löwi Sándor külföldre menekült. Svájcban egy szállítócégnél megfelelő alkalmazást kapott. A magyar hatóságok megkeresésére az idén nyáron letartóztatták, de a svájci szövetségi tanács megtagadta Löwi kiadatását, kimondván, hogy Löwi politikai bűnös. Azonnal kiengedték a fogházból, Löwi pedig vonatra ült, egyenesen hazatért Budapestre és jelentkezett a főkapitányságon.

Dr. Lukács Béla, Löwi védője, miután a rendőrség letartóztatta Löwit, védenecce elmeállapotának megvizsgálását kérte azon az alapon, hogy aki ily bűnökkel terhelt hazajön, önként adja magát az igazságszolgáltatás kezére, noha tudja, hogy reá majdnem bizonyosan halálbüntetés vár, önmagát terheli és valóságnak meg sem felelő vallomással

traktálja a hatóságokat, az nem lehet épelméjű. A védő szerint ezt a feltévést megerősítik azok a regénytörédek, versek, novellák, melyeket Löwi Sándor külföldön írt, de amelyeket hazaküldött családjának. Németh Ödön dr. törvényszéki orvosszakértő szakvéleményében arra az álláspontra helyezkedett, hogy Löwi épelméjű ugyan, de degenerált és nem normális idegzetű ember.

Löwi Sándor az elnök kérdésére kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. Elmondotta, hogy mint orosz hadifogoly került összeköttetésbe a kommunista-párttal. Oroszországban vörös őrvolt, míg Magyarországon a diktatura alatt az upesti lakáshivatalhoz osztották be.

— Egy nap csak telefonáltak, hogy a direktorium helyiségeibe a városházára menjek fel. Felmentem. A direktorium elnöke, Miklós Móríc felszólított, hogy vállaljam a vészbírósg egyik bírói tisztét, Kun Béla telefonált, hogy a letartóztatottakat el kell itélni. A háromtagu bíróság elnöke Paksi volt, tagjai Pick és én. Azt az utasítást kaptuk, hogy a vádlottakat, akik különben gyilkoltak, halálra kell itélni. Én nem akartam vál-

lalni, de kényszerítettek.

Az elnök: Ezt mondhatjuk mi, de maga, aki egyik alapítója és vezére volt a kommunizmusnak, nem védekezhet ezzel.

Löwi: Mást nem tudok felelni, nem voltam akkor tökéletes.

Az elnök: Látja, ezt már mint ember is, mint bíró is inkább elfogadhatom.

Löwi: A háború alatt és a forradalmak alatt olyan emberré silányultam . . .

Az elnök: Szóval azt akarja mondani, hogy úgy leromlott, hogy nem tudott elmentállni az akkori időkben? Ön talán meg is sebesült valahol.

Löwi (sirva): Igen a fogságban.

Az elnök: Látja, én örülök és szeretem látni, ha egy emberben felébrednek a jobb érzések. De maga is meg fogja látni a tárgyalás anyagából, hogy milyen rettenetes dolgokat csináltak maguk a népbolondító eszmékkel!

Löwi ezután elmondta, hogyan hozták meg a halálos ítéleteket.

A védő: Nem így volt. Hazudik. Önmagát terheli. Maga egy örült ember!

Az elnök: Mi a véleménye, akiket maguk halálra ítélték, megérdemelték ezt a büntetést?

Löwi: Ma már semmiesetre sem ez a véleményem.

Az elnök: Mit csinált a proletárdiktatura után?

Löwi: A proletárdiktatura után kiszöktem Bécsbe, onnan Csehszlovákiába, majd Németországba, Franciaországba, Svájcba mentem.

Az elnök: Volt valami kapcsolata a kommunista emigránsokkal?

Löwi: Az első napokban igen, állásba helyeztek Munkácson, mint napidíjast. Onnan elkerültem s mint bányász, napszámos, munkás és hivatalnok tengettem életemet. Néha hallottam, hogy keresnek idehaza, súlyos bűnökkel terhelnék. Végül a honvágy mégis hazahozott. A honvágy jobban meggyőrt, mint husz évi fegyház. Testileg és lelkieleg már teljesen össze vagyok törve. Önként jelentkeztem a rendőrségen.

Az elnök: Ezt megállapítottam én is. A bíróság ezután áttért a tanúkihallgatásokra.

Diszkrét bombapör

A bíróság zárt tárgyalást rendelt el a Kovács-fivérek bűnpörében

Budapestről jelentik: A büntetőtörvényszéken hétfőn kezdték meg a a főtárgyalást Kovács Kornél, Kovács Árpád és Kovács Tivadar ekrazitos bombamerénylők és társai bűnügyében.

A vádirat szerint a Kovács-testvérek 1922-ben összeesküvést szöttek és azt tervezték, hogy a nekik nem tetsző politikusokat és a kormány egyes tagjait, többek közt Klebelsberg belügyminisztert, Vázsonyi Vilmost, Rupert Rezsőt, Drózy Győzőt, Rassay Károlyt és a szociáldemokrata-párt képviselő tagjait egyszerűen elteszik az utból. Hogy tervüket megvalósítsák, ekrazitot gyűjtöttek és a veszedelmes robbanószert lakásokon rejtgették. Tervük volt az is, hogy a Dohány-uccai zsidótemplomot az ájtatoskodó hívőkkel együtt levegőbe röptik. Pénzre úgy tettek szert, hogy megalakították »A Magyar Nemzeti Kulturgyeget«-et és ennek a lepie alatt gyűjtést indítottak.

A bűnpernek a Kovács-testvéreken kívül még kilenc vádlottja van: Vass Titusz, aki jelenleg Angorában tartózkodik, a Landau-perből ismert nevű Becker István tisztviselő, Szalay János műszaki rajzoló, Szabodeczky Aladár magánhivatalnok, loyag dr. Umlauf Szigfried tisztviselő, Tarnovszky Pál vállalkozó, Sztahó Széver hadapródiskolját végzett hivatásos tüzoltó és Láng Ede honvédelmi minisztériumi díjnok.

A vádirat felolvasása után az ügyész zárt tárgyalást indítványozott, mire a bíróság — mint újabb szokás a bombapörökben — el is rendelte a nyilvánosság kizárását.

KÉPTELEN KRÓNKA

● ● ●

AZ ANTIK VILÁG leghíresebb építészeti emlékeit, az egyiptomi szfinxszeket, veszély fenyegeti. Kairó jelentés szerint a libiai sivatag homokja, amely már hat-ezer év óta ostromolja a csudálatos köszörnyeteket, körülfogta hullámaival őket és az egyik világhírű szfinxsz alsó építményét három méter magasságban eltemette. A régi Egyiptom művészi kultúrájának leghatalmasabb emléke ez a fantasztikus figura. Nemzetek jöttek, nemzetek mentek, s ő csak állt némán, hidegen, kutató szemekkel mindig előre nézve. Gőgös és királyi gondolat volt: olyan emléket emelni, amely túléli mindent, mindenkit, népeket és temetőket. Az ember mindig büszkébb volt arra, amit alkotott, mint önmagára. Teremteni, valami nagyot, rendkívülit, lélegzetelállítót, ő, ez a vágyakozás már a születés pillanatában ott rejtőzött a szívünkben. Mennyi ember él irtózatossá nyomorban és nem segíti őket senki. De ha egy ember megteremtette kézzel és értelmével az első *Élő Embert*, beszélőt, sírót, nevetőt, akit nem Isten és a szerelem hozott a világra, hanem a művész zsenialitása, milyen isteni dolga lenne ennek a műembernek! Ha sokat kérne enni, sokat kapna, ha emberáldozatot követelne, ölnének érte, minden szeszélyt teljesítenék.

A szfinxszet most utólrta Madách próféciája. A por és a homok, amely évszázadokon át észrevétlenül gyűlt körülötte, megdagadt, megnőtt, akár az árvíz. 1864 óta három méter nőtt a homok. Szegény szfinxsznek letört az orra, a haja olyan kócos, hogy sohase lehetne kifésülni. A hat évezred nem mult el nyomtalanul fölötte. Az arcára ráncokat rött az idő, meglépte, megszagatta a sok százezer vihar, a sok millió számom forró homokosóje. Megöregedett. Kívénült. Szfinxsz apót, aki féllábbal már a sírban van, azonban nem engedik meghalni. Feltámasztják. Az egyiptomi kormány elhatározta, hogy kiássák a homoktemetőből, kipucolják és renoválják. Jaj, de szomorúan neveltséges látvány lesz a kireperált Minden Titkok Tudója! Mint egy vénséges vén ember, aki ismét huszesztendőnek akar látszani és feketéren festi a haját, a hajuszát és villanymasszázsokkal tünteti el a ráncokat. Megsteinacholják a szfinxszet.

*

BECSKEREKEN, a Bega partján, van egy nagyon jóképu gőzfürdő. Ez a gőzfürdő szinte kihívóan néz farkasszemet a folyóval, mint a civilizáció diadala az ősi, piszkos ösztönökkel szemben. A mult héten én is váltottam itt egy kádfürdőt. Vefkőzés közben külön gyönyörűség volt olvasni a fürdőigazgatóság szövegét a közönséghez, amelynek egyik paragrafusa így szól: »kétéshírű nőkkel közös kabint használni rendőrileg tilos!« Hogy kik a kétéshírű nők? Ezt bizonyára a direktió tartja számon és ők is hoznak — természetesen elvi jelentőségű — döntéseket. Vagyis ha én bemelegyek a nővéremmel a fürdőbe, előbb kénytelen leszok alávetni a direktor ur vizitjének és ha ő kijelenti, hogy nővérem hirtelen kénytelen vagyok külön kabint váltani a számára. Az kétségtelen, hogy erősen erkölcsi alapokon áll ez a kis gőzfürdő. Távozóban az egyik női alkalmazottól ruhakéfért kértem. A néni igaz szívvél sajnálkozott:

— Jaj, nem adhatok, mert a főnök ur fia magával vitte Grácha!

A főnök ur fia ugyanis, mint a néni elbeszéléséből kiderült, külföldre ment üdülni és fürödni. Neki nem elég a papája gőzmedencéje.

Később hajkefért kértem. A fürdőmesterné valóságos szenvedett a részvételtől:

— Jaj, nem lehet, azt is elvitte a fiatalur!

Mielőtt távoztam volna, cipőhuzó Iránt érdeklődtem, ámbár nem sok reménnyel. És ekkor a néni, boldogan tapsikolva kövér tenyerével, ragyogó arccal már hozta is:

— A cipőhuzót itthon felejtette!

A SZIVAROK FEJEDELME, James Duke 71 éves korában meghalt. Minden külön értesítés helyett. A kitünő dohánygyáros, aki egyszerű dohánymunkásból küzdötte fel magát Krözussá, — nem a szivarjaival lett híressé, hanem a válópörével, amely a világ leghosszabb válópöre. Elkísérte egész a srig. A felesége kevésbé volt ilyen hüség, miért is egy esztendő házasság után el akart tőle válni James Duke. Szegény dohánygyáros, ahogy ezt szépen elképzelve magának. Mert ő akkor még nem tudta, hogy egy nőt könnyű elvenni feleségül, de szabadulni tőle!... Mondom, ez a zseniális ember, aki a semmiből milliárdossá nőtte ki magát, elbotlott egy szalmaszálon. Egy drága szalmaszálon. Egy méregdrága szalma-

szálon. Önagysága csinos összegeket vágott ki a Szivarok Szuftán-jából és ezek az összegek egyáltalán nem álltak arányban az őcsinosságával. Sőt! Olyan különbség volt köztük, akár a felhőkarcó és a kunyhó között. Mert James Duke 50 éves volt, míg a felesége 20. Rá is ment erre a *körülbíróságra* egy felhőkarcóval. De győzte, mert hiába igyekezett, nem tudott annyit költeni, hogy az emberek ketszerannyit el ne füstöltek volna. Így élt ő jóformán a levegőből. És hogy mi-ben halt meg? Nem spanyolnáthában, nem tüdővészben, se nem számarköhögésben. Hanem? *Nikotinmérgezésben*. Ez a sors iróniája. Uraim, tegyünk fekete szalagot a szivarunkra!

(t. l.)

Csernoch hercegprimás és az antiszemita szónok

Incidens egy budapesti banketten

Budapestről jelentik: A Mária Terézia-terti templom új plébánosának, dr. *Biesznér* Ágoston prépostnak beiktatása alkalmából rendezett banketten résztvevő *Csernoch* János hercegprimás is. A banketten, ahol több fölkészöntő hangzott el, dr. *Havass* Rezső udvari tanácsos — aki annak idején az ultraliberális Hűvös-párthoz tartozó fővárosi bizottsági tag volt — támadást intézett a zsidók ellen. Hangoztatta a keresztény összetartás szükségességét és rámutatott arra, hogy a zsidók elleni összetartás különösen most szükséges.

— A zsidók ismét mozgolódnak, — mondotta — a főváros törvényhatósági bizottságának legutóbbi közgyűlésén is zajos jeleneteket csaptak a zsidó bizottsági tagok. A zsidóságot le kell törni és ezt csak úgy lehet,

megtenni, ha a kereszténység a zsidók példájára összefog.

E beszéd után több pohárköszöntő hangzott el, majd *Csernoch* János hercegprimás mondott beszédet:

— Köszöntöm az új józsefvárosi plébánost — mondotta. — *Nyomatékkal hangoztatom, hogy nem a zsidók elleni összefogásra van most szükség, mert ez a veszedelem nem olyan, mint amilyennek látják, hanem ma hitvallásra van szükség, a kereszténység istápolására, azért, hogy ne terjedhessen el az a veszedelem, amely az országban ismét fölütötte a fejt: a kommunista villongás. Ez ellen kell küzdeni.*

A hercegprimás végül — lelkes kereszténységre buzdította a megjelenteket, akik élénk tapsal fogadták az egyházfejedelem beszédét.

Pirandello, a fiatal ördög

Berlin, október 15.

Itt vendég szerepel társulatával, olaszul, a berlini állami színházban. (Mint szerzőigazgató és rendező.) Tegnapelőtt a közönség tapsaira megjelent a függöny előtt az első felvonás után. Meghajolt, azzal rögtön odafordult ahhoz a páholyhoz, amelyben *Reinhardt* ült, és beszédet intézett hozzá. Szerényen megköszönte neki, hogy a darabjait előadta és rendezte. A publikum percekig tapsolt.

Tegnap *Reinhardt*-nál vacsorázott. Asztaltalant után megtisztelt azzal, hogy egy sarokba ült velem és sokat beszélt az életéről, önmagáról. Egy boldog öreg ember. Az olasz diplomácia fényesen fogadta Berlinben. A nagykövet estélyt adott a tiszteletére, meghívta a német direktorokat, a színészeket, a kormányt, a többi diplomatákat. Amerre jár kis csapatával a világon, hazája kormányának gondolja, szeretete kíséri. A nagykövetek egyengetik az utját, vendégelik meg a direktorait, a kiadóit, a színészeit.

— Azért vagyok tekintély, — mondja — mert ilyen fehér szakállam van.

Megrángatja hegyes fehér szakállát, nevetve:

— Belül fiatal ördög vagyok...

És megvillantja a szemét, tréfás, kedves ördög-grimaszt csinál. Szívából nevet, mint egy gyerek. Furcsa szeme van, olyan amiről annyit hallottam, de sohase láttam még: félszeme sir, félszeme nevet. Ha nyugodt az arca, — ami ritkaság — akkor kancsalit egy kicsit.

Régi jó magyar szokás szerint meg kell állapítanom: *Rákosi* Jenőhöz és *Porzolt* Kálmánhoz hasonlít. De, hogy úgy mondjam: *Anatole France-on* keresztül hasonlít hozzájuk. Ha ezt a három fotográf-jelmezt egymásra téve kopirozná az ember, meg vagyok győződve: *Piran-*

dello egész jó arcképét lehetne előállítani. Egyébként: kis karcu öreg ur; kopasz.

Beszélgetés közben néhány kérdés:

— Boldog?

— A válasz nagyon egyszerű:

— Igen.

— Mikor dolgozik?

— Korán reggel

— Szereti az alkoholt?

— Nem.

— Cigaretta?

— Naponta hetven. Néha több. És mindegy, jó vagy rossz. Csak szivni, szivni! Otthon a színházban is szivok, folyton. Itt, a szigorú Berlinben is megengedte a tüzoltóság, hogy a színpadon folyton cigarettázzam. A színpadon élek. Szenvedélyesen szeretek ott dolgozni, a helyszínén a diszletek, a színészek, a villanylámpák közt. Boldogság, a darabjaimat rendezni!

— Szeretik a színészeit?

— Azt hiszem, igen. Velük élek, együtt dolgozunk, együtt tanulunk, most együtt vándorolunk a világban, egyik városból a másikba.

— Bécsbe? Budapestre?

— Nagyon szeretnék. De nem én intézem az adminisztrációját ennek a turnénak. Nagyrabecsülöm a magyar színpadi irodalmat; tudom, milyen gyönyörű színházi kulturájuk van... Nagyon szeretnék Bécsből odamenni.

— Kit becsül legtöbbre az új olasz drámáiról közül?

Főlemel a balkeze hüvelykujját, mint aki felsorolásba kezd.

— Bocssásson meg, — mondok — egy nevet mondjon. Ez érdekelné a legjobban.

Habozás nélkül felel:

— De Stefani. Ismeri?

— Véletlenül személyesen is, — felelem — nekünk jó barátunk, budapesti Nemzeti Színház fogja játszani egy darabját.

— A *Messinai vargát?*

— Ugy tudom.

— Nagyon szép darab. Én rábeszéltem az olasz előadás után, hogy változtassa meg. El is fogadta a tanácsaimat, átdolgozta. Nagyszerű író.

Mindezt kedvesen, szerényen, fűgén, vidáman mondja. Az arca és a keze egy pillanatra sem nyugszik. A kezének ezer olyan villámgyors, ujfajta mozdulata van, ami szinte kápráztat. Kifordítja a tenyerét, a hüvelykujját forgatja, minden mondatát — nincs rá más szó — szellemes kézmozdulattal magyarázza, néha csufolja, néha dicséri. A szeme szikrázik a fiataliságtól, a nyugtalan temperamentumtól, az őszinte és tisztességes örömtől mikor a munkáiról és a sikereiről beszél. Örül a munkáinak és a sikerének, nem tagadja. Pontosan meghatározva: úgy beszél a munkáiról, mintha nem ő, hanem a kedves írója írta volna. Néha egy kicsit megnevededik a szeme mosolygásközben, ilyenkor a tragikus szeme uralkodik a komikus szeme fölött. Nem vigyáz magára, nem pózol, szinte túlságosan mozgékony, túlfutott, pattogó, gyakran emlékeztet a vadul nekiinduló repülőgépmotorra. Ilyenkor igazán fiatal ördög. És modorán, viselkedésén mindezek dacára letörölhetetlenül és felejthetetlenül lebeg annak az emléke, hogy leányiskolai tanár volt. Még ma is úgy néz a köréje sereglő társaságra, mintha csupa fiatal leányra nézne. A két furcsa szemét már úgy beigazította a leányiskola erre a szinte gyönyörködő, gyöngéd, szimpatizálóan gunyoros, finoman évődő tekintetre, hogy most már kedves marad, amíg él.

— Tudja, hogy szólítanak itt engem? — kérdi.

— Hogy?

— »Herr Professzor«.

Határozottan nem az, amit ez a német megszólítás jelent. Neki van igazsága: fiatal ördög.

Molnár Ferenc

Kigyulladt és elsülyedt egy nagy amerikai postahajó

Az utasok nagyrésze meghalt

Newyorkból jelentik: Vasárnap éjjel borzalmas hajószerencsétlenség történt. A *„Comanche“* postahajó, amely Jacksonvilleből utban volt Newyork felé, vasárnap éjszaka Maycort magasságában a nyílt tengeren kigyulladt. A tűz, amely az előreszen támadt, hamarosan az egész hajóra kiterjedt.

Az utasok és a legénység a mentőcsónakokkal igyekeztek megszabadulni a veszedelemből, azonban a nagy pánikban a mentési munkálatok csak nehezen haladtak előre. Fokozta a veszedelmet és izgalmat, hogy a segítségül siető *Reacer* nevű gőzös összeütközött az égő hajóval.

Az életbenmaradtakat a *Reacer* és a *Mota* révnaszád a floridai Maycoriba szállította. Az utasok közül sokan hiányoznak. Azt hiszik, hogy körülbelül negyven utas a mentésre siető gőzös és az égő hajó összeütközése alkalmával életét vesztette.

A borzalmas hajókatasztrófa az Egyesült Államokban óriási izgalmat és részvételt kelt.

A legújabb jelentések szerint megállapították, hogy a *Comanche* pusztulását a gépházban történt robbanás okozta. A robbanás és tűz következtében tizen-negy utas súlyosan megsebesült, tizenkettő pedig elhunyt. Az utasok közt olyan nagy pánik tört ki, hogy erőszakkal kellett őket a mentőcsónakokba bedobálni. A tenger viharos volt, úgy, hogy a nagy hullámokban két mentőcsónak feborult és utasai legnagyobb részt a tengerbe veszték.

HIREK

A végzet szárnya

A fiatal tanítónő egész idő alatt hallgatott de most benne is fetámadt a szent közlési vágy s így szólt:

— Ha valaki nehezen élt én igen, mert én kilenc éves koromban árván maradtam s azóta idegenek kegyelméből éltem. Az apám szolgabíró volt Tamásiban a Dunántul s az anyám testvére főispán volt Csongrádon s mikor az édesanyám meghalt, az apám elment a sógorához s ott együtt mulattak s megismerkedett egy Dus Klári nevű nővel s azt elhozta magával. Ez volt az én mostohám, aki miatt engemet kilenc éves koromban karácsony előestéjén az édesapám kidobott a házból.

Általános elszörnyedés. Az asszonyok, akik ugy hozzá vannak szokva minden lehetetlennek a meghallgatásához, ijedten néztek a kis tanítónőre, akinek kipirult az arca s kék szemei ábrándosan néztek, mintha egy édes tündérmesét mondana.

— Hogy dobott ki szíved?

— Nagyon egyszerűen, azt mondta, takarodjatok. A mostohaanyám heccelte ellenünk s minket, a három gyermekét, karácsony előestéjén egyszerűen kikergetett a házból.

— Ez a mostoha.

— Ez a gyermekek sorsa.

— Azt hiszed, bármelyik férfi nem tenné meg, ha a felesége meghal?

Lamentáltak az asszonyok, s közelebb húzódtak a fiatal asszonyhoz.

— Két idősebb testvérem volt, a nővérem tizenöt éves volt akkor s a bátyám, aki most törvényszéki bíró, tizenhárom éves és én kilenc, illetve tíz... Mert a szomszédasszony azt tanácsolta, hogy helyeztessük az apámat gondnokság alá, hogy pazarlóan él. A szomszédban élt egy iparos, asztalos volt s az apámmal halálos ellenségek voltak, mint szomszédok közt szokás, a mi tyukunk átjárt a kertjükbe s leette a salátát s az asztalos merész volt leütni egy belőlük. Az édesapám aztán minduntalan büntette; megvonta tőle az ipar engedélyt, s az illető feljelentette az édesapámat, ép akkor folyt a tárgyalás s tényleg el is ítélték, jegyzéket kapott, aztán elvették tőle a főszolgabírói címet, hivatalos hatalommal való visszaélés miatt, különben azt mondta, »urnak nem való a hivatalok, elment gazdálkodni, s két év alatt elgazdálkodtak mindent, akkor a nő otthagya.

— És ti hogy nevelkedtetek fel?

— Minket egy nagybátyánk karolt fel... Akkor éjszaka ahoz a szomszédasszonyhoz menekültünk, de az apánk, ahogy megvirradt, csendőrökkel kerestett...

— Kijózanodott...

— A lelkiismeret...

— Megbánta?

— Nem, hanem hogy elvegyen az elenségétől s még rosszabb helyre juttasson. De az asztalosné éjszaka szekert fogadott s elvitt az állomásra s megmentett bennünket. Aztán a másik nagybátyám, az anyám egyik testvére, maga is özvegy ember s gyereke nincs, zárdába adott bennünket s ott nevelődünk fel Nagyváradon. Onnan elkerültem hivatalba Pécsre s ott ismerkedtem meg az urammal, aki akkor tanítójelölt volt, derék ember, megszerettük egymást, hozzámentem. Az édesapámtól gratulációképpen azt kaptam, hogy: hogy mehettem egy tanítóhoz?

Oly fantasztikus volt ez az egész mesekavargás, az élet úgy forgott, mint a hinta.

— De az isten jó, a végén mégis mi tartottuk el az édesapámat haláláig. Sorban élt, egy évig egyiknél, aztán másiknál.

— Nálatok is?

— Igen.

— Akkor jó volt a tanító?

— Igen. De az uram aztán megumta,

azt mondta, hogy összeférhetetlen s jobb lesz, ha ő visszamegy a maga világába, bérelünk neki egy kis lakást, kerttel s ott babilhat s járhat a maga kaszinójába a régi barátai közé. S meg is tettük a három testvér összeállott s kivettük neki azt a lakást, amelyből kikergetett bennünket annak idején.

— Az isten utjai.

Meghatottan néztek a fiatal asszonykát s ebben a percben olyan közel voltak a szívek egymáshoz, mintha mindannyian egy testvérek lettek volna.

— De ott sem nyugodott meg szegény, bánatában összeadta magát egy cseléddel és ivott s egyszer nagy vértudulást kapott, meghalt.

Hallgattak. Mindnyájuk sorsát érezték, a magyar dsentri sorsot, mintha megsuhogott volna fejük felett a végzet szárnya.

Móricz Zsigmond

— **Uj törvényszéki bírál.** Novisadról jelentik: Ujekros Sergije pansevoi és Draskovics Milan becskerek-i törvényszéki jegyzők a novisadi táblánál hétfőn letették a bírói vizsgát.

— **A felsőbánáti radikális párt választmányi ülése.** Becskerekéről jelentik: A felsőbánáti radikális párt kerületi választmánya vasárnap délelőtt Módoson értekezletet tartott, amelyen többek közt részt vett dr. Nincses külügyminiszter, Stankovics Szvetozár, Mihajlovics Szvetisláv volt államtitkár, Budisin Joca, dr. Raics Toma képviselő, Alekszijejics Mita kerületi főispán, Krsztics Vászja alispán és Beslics Nikola a becskerek-i pártszervezet elnöke. A konferencián, amely délután fél háromig tartott, Nincses külügyminiszter nagy beszédet mondott, ismertetve a jelenlegi politikai helyzetet. Azután elhatározták, hogy november elején, vagy 8-ikán tartják meg Becskereken a felsőbánáti radikális párt konferenciáját. Nincses külügyminiszter az értekezlet után visszautazott Beogradba.

— **Kinek mennyi munkásadót kell fizetni?** A munkásadó kiszámításának megkönnyítésére táblázatot készítettek, amelyből minden számítás nélkül pontosan megállapítható, hogy kinek mennyi adót kell fizetnie munkásai után. A táblázat, amely a legpontosabb kiszámítással készült, tíz dinárért kapható Szuboticán a Városháza I. emelet 56. szám alatt.

— **Megalakult a becskerek-i ügyvédek szövetsége.** Becskerekéről jelentik: Vasárnap alakult meg a becskerek-i ügyvédek szövetsége, amely az első ügyvédi szövetség a Vajdaságban. A szövetség megalakulása Radisics Lázár igazságügyi államtitkár akciójának a következménye és előreláthatólag a becskerek-i ügyvédek példáját rövidesen követni fogják a többi vajdasági városokban is. A szövetség elnökeül dr. Jakcs Zsárkót, alelnökül dr. Várdi Mihályt, titkárául dr. Petrovics Dragunt, pénztárnokául dr. Goldmann Józsefet választották meg. Választmányi tagok lettek dr. Hiluvjev Lukács, dr. Gresics Pál, dr. Zsupánszki Szilvó, dr. Borsodi Lajos, dr. Végh Lajos és dr. Stern Lázár.

— **Ujpesten leszúrtak két fiatalembert.** Budapestről jelentik: Vasárnap éjjel hangos, részeg társaság tért be Ujpesten a Gyár-ucca 9. szám alatti vendéglőbe. Bort rendeltek, nagy lármát csaptak, amire a vendéglős fia, Frevola János csöndre intette őket. Ebből szóváltás, majd verekedés keletkezett, a melynek során az ismeretlen társaság tagjai Frevolát melleszúrták és a segítségére siető Fröhlich János napszámot felén késszurással megsebesítették. Ezután sietve eltávoztak a vendéglőből, úgyhogy az előhívott rendőr kilitüket nem tudta megállapítani. A rendőrség a nyomozást megindította és a verekedés két ártveszélyesen sebesült áldozatát a mentők az újpesti gróf Károlyi-kórházba szállították.

— **Uj tanácselnök a szubotical törvényszéken.** Csulics Zvezdán törvényszéki bíró, a szubotical kerületi törvényszékhez kinevezett új tanácselnök, hétfőn megkezdte működését.

— **A nizzai kongresszus békét teremtett a francia radikálisok között.** Párisból jelentik: A radikális párt kongresszusa Nizzában Herriot és Painlevé nagy beszédeivel véget ért. A kongresszuson sikerült a párt-egységet helyreállítani. A miniszterelnök legközelebb nyilatkozik részletesen Párisban a kongresszus eredményéről.

— **Botrány egy becskerek-i kávéházban.** Becskerekéről jelentik: Vasárnap este a becskerek-i Klub-kávéházban Hirikics Mihály hercegovinai származású földműves mulatás közben késél támadt rá a kávéház vendégeire. A kávéházban jelen volt két detektív is, akik Hirikicsot eltávolították a kávéházból. A rendőrség botrányokozás miatt megindította ellene az eljárást.

— **Előadás Palesztináról.** Becskerekéről jelentik: A becskerek-i zsidó hitközség vasárnap gyűlést tartott, amelyen Ernst Bernát, a novisadi hitközség volt elnöke előadást tartott Palesztina fejlődéséről. Ernst előadását nagy figyelemmel hallgatták végig. Ezután Boros László ismertette a zionisták álláspontját, majd Nedermann Mór becskerek-i rabbi és Lusztig Nándor dr., a novisadi hitközség elnöke mondottak beszédet. Végül dr. Szeder Mátyás, a novisadi zionista szervezet elnöke beszélt a novisadi zsidóság két táborának békés együttműködéséről.

— **Egy évi fogház tanuvalomásért.** Novisadról jelentik: Blagojev Kuzman csurogi kereskedő nagyobb pénzüsszeg ígéretével rábeszélte Sesevics Sándor csurogi papucos, hogy bírja rá Dabics Béla földművest, hogy Dolovac Koszta és Kolovac Branko elleni pörében tegyen rá némi kedvező vallomást. Ez meg is történt. A novisadi törvényszék Sesevicsot egy évi, Dabicsot pedig nyolc havi fogházra ítélte. Az ítéletet úgy a tábla, mint a semmitőszék is megerősítette és így a jogerős ítélet végrehajtása céljából mindkét ítéletet vasárnap Csurogon letartóztatták és beszállították a novisadi ügyészség fogházába.

— **Nijinsky hét év óta szállodából szállodába, szanatóriumból szanatóriumba vándorol.** Párisból jelentik: Egy újságíró meglátogatta egy kis párisi szállodában Nijinskyt. A szálloda udvarán Nijinskyt fogadta és megmutatta neki a szoba ablakát, amelyben Nijinsky fekszik. Az uram — mondotta az asszony — még mindig nagyon beteg. A múlt héten nagyon erős rohamra volt, egy karosszékot dobott ki az ablakon. Néha oly összekuporodva fekszik az ágyban, mint egy macska, de a következő pillanatban fölugrik, félretaszít engem és ápolóit és az ablakhoz rohan, hogy az udvarra vesse magát. Hét év óta bolygunk így egyik szállodából a másikba, egyik szanatóriumból a másik szanatóriumba, az egyik orvostól a másik orvosig.

— **Hat havi fogház betörésért.** Novisadról jelentik: Szeder János stari-futtaki napszámos több ízben betört Lazarec Joca mézarszékébe, ahonnan mindannyiszor néhány száz dinárt vitt el. A novisadi törvényszék Szedert a hétfői tárgyaláson hat havi fogházra ítélte.

— **Meghalt a Mona Lisa tolvaja.** Rómából jelentik: Dumanganából az a hír érkezik, hogy ott meghalt Perugia kocsmáros, aki 1911 nyarán a párisi Louvre-ból ellopta Lionardo da Vinci Giocondáját. Perugia annak idején azzal okolta meg ezt a lopást, hogy mint jó olasz hazafi, vissza akarta szerezni hazájának azt a képet, amely az ő véleménye szerint Olaszország tulajdona.

— **A francia klub közgyűlése.** A szubotical francia klub október 22-ikén csütörtökön a klub helyiségében (a főgimnázium épülete) tisztújító közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozata: a régi vezetőség lemondása, új vezetőség választása. A klub vezetősége felkéri a tagokat, hogy a közgyűlésen teljes számmal jelenjenek meg.

— **Sztarakanjicsan havazott.** Sztaráról jelentik: Sztarakanjicsan és környékén vasárnap megijót az első hó. Kezdetben csak hó esett, később csövel vegyült.

— **A vajdasági Zenész-szövetség közgyűlése.** Novisadról jelentik: A vajdasági zenészek alszövetsége vasárnap tartotta Novisadon tisztújító közgyűlést. A közgyűlésen akörül támadt élénk vita, hogy az alszövetség, — a vezetőség kívánsága szerint, — nacionalista — kulturális szempontból szervezkedjék, míg az ellenzék azt kívánta, hogy kizárólag professzionista alapon szervezzék meg a szövetséget. A választások során elnökké Stubnicska Milos petrováci gimnáziumi tanárt, alelnökké Pastyán Szvetolikot, a novisadi zenészegyesület karnagyát, titkárrá Nikolics Milos táblai jegyzőt, pénztárnokká Vászó Antalt, választmányi tagokul pedig Stark Milánt, Szediacsek Lajost, Taran Dánielt és Venderovics Szergijet választották meg.

— **Csalásért elítélt vasutas.** Novisadról jelentik: Molnár András bács-petrovoszelei vasutas és felesége a múlt év október 24-én hamis adásvételi szerződést kötöttek, amely szerint a férj eladta ingatlanát a feleségének, hogy ezzel kijátssza Török Mátyást, akinek 17.500 dinárral tartozott. A novisadi törvényszék a hétfőn megtartott tárgyaláson Molnár Andrást nyolc havi fogházra és 1000 dinár pénzbüntetésre, feleségét pedig négy havi fogházra és 500 dinár pénzbüntetésre ítélte.

— **Halálos autóelgázolás.** Potiskiszvetinikoláról jelentik: Halálos kimenetelű autóelgázolás történt vasárnap Potiskiszvetinikolán. Kaluper Kruniszláv huszholdas gazda a főuccán haladt kocsjával, amikor egy autó közeledett. Kaluper tudva azt, hogy a loval ijedősek, leugrott a kocsiról és a lovak elé akart állni, hogy megfékezze azokat. Ebben a pillanatban robogott el az autó, amely elkapta Kalupert és úgy odavágta egy kőrákashoz, hogy a szerencsétlen ember szárnyethalt. A csendőrség megindította a nyomozást, de még eddig nem sikerült megállapítani, hogy kié az autó.

— **Bécsben nagy vihar dühöngött vasárnap.** Bécsből jelentik: Vasárnap veszedelmes vihar vonult el Bécs fölött. A nagy vihar számos épületet megrongált és több helyen veszélyeztette az emberek életét. A tűzoltóknak tizenegy esetben kellett kivonulniuk. A Trieszter-Strassén a szélvész fölborította a soproni Transdanubia-társaság egyik butorszállító kocsiját. Eközben Durst Ernő soproni kefekötő a kocsit és egy utjelző kő közé szorult és mellkasán zuzódásokat szenvedett, úgy, hogy a mentők kórházba szállították.

— **Turista-kisállítás Susakon.** Susakról jelentik, hogy ott vasárnap nyílt meg a turistakisállítás. Az ünnepélyes megnyitáson a királyt Koch admirális képviselte.

— **Szendő Ferenc balosete a budapesti Operaház vasárnapi előadásán.** Budapestről jelentik: Szendő Ferenc operaénekes, aki vasárnap a „Walkür”-ben Wotan szerepét énekelte, a második fölvonás után idegrohamot kapott. A művész nagy energiával legyőzte a fizikai fájdalmat és végigjátszotta a nehéz harmadik fölvonást is.

— **A Carneggie-intézet igazgatója Zagrebban.** Zagreből jelentik: Skotwell professzor, a Columbia-egyetem tanára, a Carneggie-világbékéintézet igazgatója vasárnap Zagrebbe érkezett. Milovanovic belügyminiszteri titkár kíséretében Skotwell délelőtt megtekintette Zagreb kulturális intézményeit. Délután pedig Radica István társaságában a nagy emeleten koszorút helyezett Piradovics öltöző sírjára. Este a városban koncertet tartott Skotwell tanár, a válogatás és a precíz eszmének a gyakorlatban való megvalósításáról. Az előadás előkelő közönsége lelkesen ünnepelte Skotwellt, akinek Heinzl nagymester Zagreb város emléktábláját nyújtotta át. Hétfőn este Trescec főispán bankettet adott Skotwell tiszteletére, aki kedden Fiuméba, onnan pedig Bukarestbe utazik.

— **Mindszentek napján szentelik fel a malidjosi temető kápolnáját.** Malidjósról jelentik: Malidjósban a Kálvária-felelőben Pece Ferenc föld-birtokos lapinát építtetett, amely hamarosan teljesen elkészül. A kápolna felszentelése Mindszentek ünnepén délelőtt lesz, ünnepélyes szentmise keretében.

— **Eltűnt munkásnők.** Novisadról jelentik: Kovács Katalin és Mánya Katalin, a kulafogógyár munkásnői a múlt hét végén Kolarov Novisadra utaztak és azóta nyomuk vesztett. Hozzátartozók jelentést tettek a novisadi rendőrségen, amely megindította a nyomozást. Az a gyanú, hogy a két munkásnő leánykereskedők kezébe került.

— **Gép, amelynek hallása van.** A nottinghami elektromos készülékek kiállításán egy egészen különös készüléket mutogatnak, H. L. Pearson, az apparátus felfedezője úgy konstruálta meg a gépet, hogy a hanghullámok elektromos kontaktust tudnak előidézni. Ilyen módon meg lehet indítani egy motort, ha az ember a mikrofon felé ezt a szót mondja: „start”. Vagy meg lehet egy elektromos lámpát gyújtani, ha az ember ezt mondja: „light”. A gép úgy működik, mintha fülei lennének.

— **Villamos összeütközés Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Hétfőn reggel nyolc órakor a Futaki-úton a 26-os villamoskocsi összeütközött a villamosvasút szerelő motorjával. A kocsi súlyosan megrongálódott, az utasoknak azonban jelentéktelen zúzódásokon kívül súlyosabb bajuk nem történt.

— **Jasiban új összeesküvést fedeztek fel.** Bukarestből jelentik: Jasiban a sziguranca új összeesküvést fedezett fel, mely az állam biztonsága ellen irányul. Eddig hét, előkelő családból származó egyént tartóztattak le a városban.

— **Letartóztatták a leégett kisköcsi malom tulajdonosát.** Novisadról jelentik: Kollár Mihály kisköcsi malmát szeptember 18-án két biztosító társaságnál összesen 2,486.000 dinár értékben biztosította. A malom tudvaleg október 14-én leégett és a tüzet elsőnek Kollár Mihály vette észre, aki a tűz kitörése idején Langhofer Károly közlekedési jegyével a malom előtt sétált. A malom porráégett és a tűz után megállapítást nyert, hogy a kár mindössze 600.000 dinár. A hatóságoknak azonnal gyanús volt Kollár szerepe és az ügyészség elrendelte a malomtulajdonos letartóztatását. Kollárt vasárnap éjszaka bezárították a novisadi ügyészség fogházába. A vizsgálat tovább folyik és Skreblijin Iván vizsgálóbíró, valamint dr. Vukovljac Zsarko ügyész szerdán Kiszácson helyszíni szemlét tartanak.

— **Bécsben mutatják be először Molnár Ferenc új darabját.** Bécsből jelentik: Molnár Ferenc új darabját, a „Riviérát” decemberben a bécsi Josefstadter Theaterben fogják először bemutatni, Reinhardt rendezésében. Ez az első eset, hogy Molnár Ferenc színdarabja Budapestet megelőzve Bécsben kerül először bemutatásra.

A magyar szociáldemokrata párt vezetői Macdonaldnál

A volt angol miniszterelnök európai körútjának a szociáldemokrata pártok antibolsevista propagandájának megszervezése a célja

Budapestről jelentik: Ramsay Macdonald, aki — mint már közöltük — vasárnap délután Budapestre érkezett, hétfőn délelőtt tíz órakor Lord Arnold társaságában fogadta a magyarországi szociáldemokrata párt küldöttségét. Peidl Gyula, Peyer Károly, Farkas István nemzetgyűlési képviselők, Büchler József és Monus Illés párttitkárok keresték fel Macdonaldot dr. Vámbéry Ruzsem kalauzolásával. Több mint egy óra hosszat tartott a megbeszélés, amelyen minden aktuális politikai kérdés szóba került. A szocialista vezeték Magyarországon egész gazdasági és politikai helyzetéről tájékoztatták Macdonaldot, aki hosszasan fejtette ki az angol munkáspárt álláspontját és a legfontosabb kijelentette, hogy ő maga is, az angol munkáspárt is, mindenkor teljes erejével harcolni fog a demokratikus eszmék diadaláért.

— Mindenki — mondotta — aki Magyarországon a demokratikus gondolat győzelméért harcol, meg lehet győződve arról, hogy az angol munkáspárt, a mennyire ez a magyar belügyekbe való beavatkozás nélkül csak lehetséges, teljes erejével támogatja.

— **Bünyvadi eljárás Ágoston Péter arcképe miatt.** Budapestről jelentik: A rendőrség a Magyarországi Magántisztviselők Országos Szövetségének vezetősége ellen eljárást indított büntett felidőzése címén, mert a szövetség hivatalos helyiségében kifüggesztették Ágoston Péter arcképét. Pikler Emil, az egyesület elnöke — kijelentette a rendőrségen, hogy Ágoston Péter a nagyváradi szervezet megalapítója volt és az egyesület tartozik annyival emlékének, hogy arcképét kifüggeszék. Az arcképet a rendőrség lefoglalta. Az ügyészség kedden dönt az eljárás megindításáról.

— **Házasság.** Kolb Fanny (Szubotica) Kertész Lajos (Szombor) házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A volt szentajai főszámvevő fegyelmi ügyében befejezték a vizsgálatot.** Szentáról jelentik: Bobrik György nyugalmazott városi főszámvevő ellen — mint a Bácsmegyei Napló is közölte — még régebben fegyelmi vizsgálat indult meg, amelyet Ulrich tiszteletbeli megyei főjegyző és Nagy József megyei árvaszéki ülnök hétfőn fejeztek be. A fegyelmi ügy előzményei még 1921-évre nyúlnak vissza. Ekkor ugyanis kiderült, hogy Molnár Mátyás volt pénztári könyvelő ötvennégyezer koronát sikasztott el. Molnár ekkor le is tartóztatták, azonban tízezer korona óvadék ellenében szabadlábra helyezték. Molnár visszanyerte szabadságát. Magyarországra szökött. Bobrik főszámvevő ellen azért indult meg a fegyelmi, mert állítólag nem végezte lelkiismeretesen az ellenőrzést és így vált lehetővé Molnár sikkasztása. A hétfői vizsgálat során kihallgatták Bobrik Györgyöt, Vuics István városi számvevőt, dr. Erdélyi István árvaszéki ülnököt és Tóth István városi pénztárnokot. A bizottság a vizsgálat eredményéről jelentést fog tenni a vármegyei főügyészségnek.

— **Tűzoltó próba.** Október 20-án délután 5 órakor a trg Slobodán a „Láng halál” ideális és olcsó tűzoltókészülékkel tűzoltópróba tartatik.

— **Görögország torpedókat javított a Ganz-gyárnál.** Athénből jelentik: A tengerészeti miniszterium megállapodást kötött a Ganz-Danubius hajógyárral hat torpedóromboló-naszád tatarozása és kijavítása céljából. A szerződést már megkötötték.

Délben féltenekettőkor Macdonald leadta a névjegyet a miniszterelnökségen gróf Bethlen Istvánnál, utána a Szépművészeti Muzeumba ment. Délután az angol követ Budapest környékét mezeztette meg Macdonaldnak. Este Bethlen miniszterelnök és neje vacsorát adtak a volt angol miniszterelnök tiszteletére. A vacsorán az angol követ, Apponyi Albert gróf, Teleki Pál gróf, Khuen-Héderváry Sándor gróf és mások vettek részt. Képviselők nem kaptak meghívást a vacsorára. Macdonald az eddigi tervek szerint kedden délben utazik el Budapestre. A vacsora előtt a szocialistapártnál tett látogatást Macdonald.

Beavatott körök értesülése szerint Macdonald európai körútjának elsősorban az a célja, hogy mint a II. Internacionálé egyik vezetője, személyesen szerezzon tapasztalatokat a különböző országok II. Internacionáléhoz tartozó szocialista pártjainak erőviszonyáról és hogy minden országban előkészítse a tálaját a II. Internacionáléhoz tartozó szociáldemokrata pártok keretein belül itt-ott jelentkező bolsevista és szélső jobboldali megmozdulások ellen teendő preventív intézkedések számára.

— **Elkobozták a szarajevói érsek lapját.** Beogradból jelentik: Szávics szarajevói érsek ellen tovább folyik az akció. Vasárnap a szarajevói rendőrség elkoboztatta az érsek lapját, a Nedeljá-t, — a rendőrség szerint — államellenes tendenciája miatt. Több beogradi lap szerint a katolikus körök sajnálattal látják, hogy ez az affér épp a konkordátum-tárgyalások küszöbén történik.

— **Elárverezik a wemblyei birodalmi kiállítást.** Londonból jelentik: Szomorú elszámolással végződik a birodalmi kiállítás. A deficit meghaladja a kétfélmillió font sterlinget és november hó 1-én, mikor a kiállítás csarnokai bezárulnak, a hitelek elárvereztetik az épületeket. A stadiont a brit egyesületek akarják megvenni, a hatalmas gépkiallítás csarnokára pedig vevőnek jelentkezett egy új tőkeerős angol film-érdeklőség, amely abban akarja be rendezni műtermét.

— **Elsült töltény.** Novisadról jelentik: Hang Gyula, szremski-karlovci tizenegy éves iskolásfiú a mezőn egy Browning-töltényt talált, amellyel játszott, miközben követ ráütött. A töltény elsült és a golyó a kisfiú karjába furdott. Behozták a novisadi kórházba.

— **Dunai császárságot akarnak az osztrák arisztokraták.** Bécsből jelentik: Amint az osztrák keresztény szocialista párt nyomatosza közli, Bécsben Dankel Viktor gróf vezérezredes elnökléte alatt a napokban az osztrák monarchisták konferenciát tartottak, akik azt a kalandos tervet eszelték ki, hogy Csehszlovákia, Lengyelország, Jugoszlávia, Magyarország Ausztria Habsburg-házból származó császár uralkodása alatt egységes állammá tömörüljenek. A gyűlésen sok arisztokrata vett részt, akik beszámoltak arról, hogy a tervet bizonyos befolyásos csehszlovákiai tényezők, akik Frasek és Hruban körül tömörülnek, szintén támogatják és biznak abban, hogy prágai támogatással újra fel tudják támasztani a Habsburg császárságot.

— **Felemelik Ausztriában a vasuti menetdíjakat.** Bécsből jelentik: Az osztrák vasutakon január elsejétől kezdve a személyszállítási díjszabást tizenöt százalékkal felemelik.

— **Az eláult Konstanze.** Bécsből jelentik: A bécsi állami operaház főintézetében a Burg-épületben levő Redoutensaal-ban szombaton este, izgalmas előadásnak volt tanuja a közönség. Mozart vigoperája, a Szóktetés a szerályból volt műsoron, de alig kezdődött meg az előadás, alig lépett színpadra a Konstanze szerepét éneklő Gerhart Mária, még mielőtt énekelni kezdett volna, ájul-tan esett össze a színpadon. A függőnyt le kellett eresztetni és az előadás megszakadt. Félórás szünet után folytatták az előadást, de orvosi tanácsra Konstanze szerepének minden nagy jelenetét törölték. Gerhart Mária szemmelátható indiszpozícióval küzdött, végig énekelte szerepét, de az előadás után hordágyon kellett lakására szállítani. A különös esethez előzményei állítólag előadás előtt az öltözőkben játszódtak le. Gerhart Mária, mint Konstanze, Kurz Zelma szerepét énekelte, el akarta foglalni Kurz Zelma öltözőjét, erre azonban igényt tartott Schöne Lotte is, aki Blonde szerepében lépett fel. A két művésznő között már régóta egyenetlenségek vannak és az öltöző-affér most kirobantotta a szenvedélyeket. Az eset annyira felizgatta Gerhart Mária, hogy idegrohamot kapott. Sirással küzdött, a mikor a színpadra lépett, de idegei felmondták a szolgálatot és a nyílt színen eláult. Gerhart Mária az előadás óta betegen fekszik lakásán.

— **Kinevezés.** Szentáról jelentik: A közoktatásiügyi miniszter Vojnovics Vojisláv főgimnázium tanárt a sentai főgimnázium hiányzó tanárának nevezte ki.

— **Mabuse Rasid professzor hipnotikus estélyei.** A kitűnő szuggesztőr a nagy érdeklődésre való tekintettel meghosszabbítja subotica tartózkodását. Kedden este rendkívül érdekes műsorral előadást tart a Bárány télikertjében.

— **Titokzatos öngyilkosság Krnjaján.** Somborból jelentik: Krnjaja községben péntek reggel Zilzer András harminc éves jómódu gazdálkodót halva találták lakásán. Kezében revolvert szorongatott. Minthogy a község lakosai közt sok találgatásra és pletykára adott alkalmat a titokzatos öngyilkosság, Szarka Szvetisláv szombori vizsgálóbíró kiszállt a helyszínére és több kihallgatást eszközölt. A vizsgálat eredményét egyelőre titokban tartják.

— **Mielőtt vásárol légszekerényt, sörparátust és szállodaberendezést, kérjen árjegyzéket Braća Goldner légszekerény-, fabutor- és rézarugyárától Subotica, Jugovičeva 25.**

— **A volt német trónörökös Budapesten tartózkodik?** Budapestről jelentik: Hétfőn az a hír terjedt el Budapesten, hogy Frigyes Vilmos volt német trónörökös két nap óta Budapesten tartózkodik, két magas állású német diplomata kíséretében. Frigyes Vilmos állítólag Bécsből érkezett és egy német gróf neve alatt az Astoriában szállt meg. Az Astoriában tagadják, hogy Frigyes Vilmos volt német trónörökös ott lenne megszállva, ezzel szemben sikerült megtudni, hogy hétfőn délben távozott el a szállóból azzal, hogy csak este tér vissza a szállóba. Azt is sikerült megtudni, hogy csütörtökig marad Budapesten, csütörtökön pedig Bécsen keresztül visszautazik Németországba. A sajtó képviselői érdeklődtek a hír valódisága felől a rendőrfőkapitányságon, ahol azonban nem erősítették meg azt a hírt, hogy Frigyes Vilmos Budapesten tartózkodik. — Mint késő éjszaka jelentik Budapestre, Vilmos volt trónörökösnek vélt személyről megállapították, hogy nem a Vilmos volt trónörökös, hanem Vilmos volt főherceg, jelenleg ukrán alattvaló, aki ügyei rendezése végett tartózkodik Budapesten.

Bolgár komitácik kifosztottak két romániai falut. Bukarestből jelentik: A bolgár határon levő két dobrudsi falut: Gajdert és Aumaliát szombaton éjjel, a belügyminiszteriumba érkezett jelentés szerint, bolgár komitácik támadták meg, akik a két falut teljesen kifosztották. A belügyminiszterium azonnal bizottságot küldött a helyszínre.

Orvosi hír. Dr. Reök Iván sebész, operateur, házrenoválás miatt a Heislerszanatóriumban (Gombkötő ucca 9.) rendel d. e. 10—11 és d. u. 3—4 ig.

Egy egész falut letartóztattak gyujtogatás miatt. Prágából jelentik: Szenzációs tömegbűnperben kezdtek meg a letartóztatást a csehországi Königsstadt vidékén. A városban és környékén az utóbbi időben egymást érték a tüzesetek, melyeket, mint kiderült, egy falusi gazdákból álló gyujtató banda okozott, hogy a biztosító társaságokat hamis tűzkárvalomással megkárosítsák s így szép összegekre tegyenek szert. A Königsstadt melletti Slovec községben a Spály Ferenc gazdánál történt legutóbbi tüzeset kárbevallása gyanus volt a biztosító társaság előtt s két prágai detektívet megbíztak a nyomozással, akik megállapították, hogy Spály Ferenc felesége, Brzak János, Safranek Ferenc és felesége megszervezték a falusiakat, hogy értéktelen mellékhelyiségeiket, csürjeiket és magtáraikat magas összegekre biztosítsák és gyujtsák föl. Spály, a banda vezére, legutóbb saját portáján csinált tüzet és a banda tagjainak hamis tanuskodása alapján nem létező kocsi, szerzőszámok, ruhák és nagy mennyiségű gabona után kért kártérítési összeget. Megállapították, hogy a falusiak mind hamisan vallottak. A fentnevezettek kivül azonnal újabb 13 letartóztatást fogyanatosított a königsstadti csendőrség. A letartóztatottak a kihallgatás során bevallották, hogy rendszeresen foglalkoztak a gyujtogatással és a közelmúltban 62 gyujtogatást követtek el. Vallo-másuk alapján az újabb letartóztatások száma meghaladja a százat. A königsstadti börtön teljesen megtelt a gyujtató banda letartóztatott tagjaival, úgy-hogy az igazságügyminiszteriumhoz fordultak kérdéssel, hogy hová internálják az őrizetbe vett falusiakat. A biztosítók kára meghaladja a háromszázezer koronát.

Roth Olga kozmetikai intézetében Kralja Aleksandra ulica 4 szám alatt, a Rossija-Fonciere palotájában, félemele-ten, modern szépségápolás, arcborhám-lasztás alkalmatlan hajszálak, pattaná-sok, szemölcsök, szeplok, májfoltok vég-leges eltávolítása. Kaphatók saját készí-tményü kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszerzappanok, arcfehéritő és szeplo-kenőcsök.

Székrekedésnél, emésztési zavaroknál és vértódlásoknál reggel éhgyomor-ra 1 pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet iszunk. A belorvosi klinikákon szerzett tapasztalatok szerint a Ferenc József víz az ideális hashajtó minden jellemző tulajdonságait egyesíti magá-ban. Kapható gyógyszerárakban, dro-gériákban és fűszerüzletekben.

Női- és gyermekfehérneműt a legju-tányosabb áron a »Dama« fehérnemű-szalonn készít Tolstoleva (Ódor-u.) 21.

Boxberger Bad-Kissingen
Alapítva 1711-ben.

KISSINGENI LAPDACSOK

SOVÁNYÍTÓ TABLETTÁK
a legjobb szer székszorulás és hizás ellen. Kapható minden gyógyszerárban Subotical lerakat: 4674

HERCZL JENŐ DROGERIA
Aleksandrova ulica 1,
S. H. S. Főlerakat:
„ISIS“ D. D. Zagreb-Beograd

LEGUJABB

Nyilvánosságra hozták a locarnoi jegyzőkönyv szövegét

Németország, Belgium és Franciaország nem támadhatják meg egymást

Berlinből jelentik: Hétfőn este, a birodalmi kormány minisztertanácsa után nyilvánosságra hozták a locarnoi egyezmény és a rajnai paktum szövegét.

A locarnoi konferenciáról szóló jegyzőkönyv többek közt a következőket tartalmazza:

A német, belga, angol, francia, olasz, lengyel és csehszlovák kormányok megbízottai, akik október 5-től 16-ig Locarnóban ülészetek, hozzájárulásukat adják ahhoz a tervezethez, amelyet a konferencia különféle szerződések és egyezmények formájában kidolgozott és amelyek egymással a legszorosabb összefüggésben vannak. Ezek a szerződések és egyezmények a következők:

A Németország, Belgium, Franciaország és Olaszország közötti döntőbíró-sági jegyzőkönyv.

A Németország és Lengyelország, valamint Németország és Csehszlovákia közötti döntőbíró-sági egyezmény.

A résztvevő államok képviselői meg-egyeznek abban, hogy 1925 december 1-én Londonban összeülnek, hogy az ok-mányokat formailag is aláírják.

A francia külügyminiszter közli, hogy Franciaország és Lengyelország, vala-mint Franciaország és Csehszlovákia Locarnóban szintén egyezmény-terveze-

tet készítettek elő, hogy kölcsönösen biztosítsák egymásnak a locarnoi szer-ződésekből származó eredményeket. Ezeket az egyezményeket a Népszövet-ségnél letétbe helyezték, az érdekeltek azonban azokról egy-egy másolatot kaptak.

A brit külügyminiszter azt indítvá-nyozza, hogy a német kancellár és a né-met külügyminiszter által a Népszövet-ség alapszabályai 16-ik szakaszának tisztázása ügyében felállított kérdésekre adandó válaszképpen a jelen tervezet-hez csatolt külön melléklet a fenti ok-mányok aláírásával egyidőben megkül-dessék a német kormányznak. A konfe-rencia ezt a javaslatot elfogadja.

A konferencia képviselői végül annak a szilárd meggyőződésüknek adnak kife-jezést, hogy a fenti szerződések életbe-lépése nagy mértékben hozzájárul az összes nemzetek között észlelhető te-sztéltség megszűnéséhez és hogy ezek a szerződések a legjobb eszközt képezik annak, hogy a népszövetségi alapszabá-lyok 8-ik szakaszában feleltetett telegy-verzés valóban megtörténjék. E szer-ződések kötelezik az aláíró feleket arra, hogy a Népszövetségnek a telegyverzés végrehajtására irányuló munkáját teljes erejükkel támogassák.

A rajnai szerződés

Maga a rajnai szerződés, amely tíz szakaszból áll, a következőket tartal-mazza:

1. A német-belga és német-francia ha-tár területi status quo-ja és a semleges-zóna határai garantáltak.

2. Németország, Belgium és Francia-ország kötelezik magukat arra, hogy egymással háborút nem viselnek, egy-mást meg nem támadják, egyik a má-siknak területére nem tör be, kivéve azt az esetet, ha az 1. szakasz határozma-nyainak flagrns megsértése áll be és ez azonnali intézkedést tesz szükség-essé.

3. Németország, Belgium és Francia-ország kötelezik magukat arra, hogy mindazokat a kérdéseket, amelyek az egyetértés veszélyeztetésére alkalmasak volnának, vagy amelyeket a szokásos diplomáciai uton nem lehet megoldani, választott bíróság döntése elé terjesz-tik. Ha ez a döntés egyik felet sem elé-gítené ki, úgy a kérdés a Népszövetség tanácsa elé kerül.

4. Ha a Népszövetség tanácsa jelen szerződés 2-ik szakaszának megsértését állapítja meg, akkor a jelen szerződést aláíró hatalmak annak a hatalomnak a pártjára állnak, amelynek kárára a szer-ződésszegés történt.

Az 5., 6. és 7-ik szakaszok végrehaj-tási utasításokat tartalmaznak és meg-állapítják, hogy a rajnai szerződés nem érinti a versaillesi békeszerződésből, va-lamint a londoni szerződésből eredő jo-gokat és kötelezettségeket.

8. A rajnai szerződés addig marad ér-vényben, míg a Népszövetség kétharmad többséggel megállapítja, hogy a Népszövetség a szerződést köti hatalmak számára kielégítő biztonságot nyújt.

9. A rajnai szerződés a brit gyarna-tekra és Indiára nem kötelező.

10. A szerződés azonnal életbe lép, mihelyt a ratifikáló okmányokat a Népszövetség titkárságánál letétbe helyez-ték és Németország a Népszövetség tag-jává lesz.

A szövetséges hatalmak engedményei

Párisból jelentik: Painlevé és Cham-berlain hétfőn délután konferenciát tar-tottak Párisban. A Times értesülése sze-rint e tanácskozáson elhatározták, hogy a szövetséges hatalmak hajlandók bele-egyezni a kölni zóna kiűritésébe, ha-ltandók megengedni, hogy a Rajna-vidéken német kormánybiztos működjen és a megszálló csapatok létszámát olyan

mértékben csökkentsék, amilyen mér-tékben a háboru előtt német csapatok voltak ezen a területen.

A szövetségesek nem hajlandók azonban beleegyezni abba, hogy a lég-hajózás terén Németországot a szövetségesekkel egyenrangú félnek ismerjék el és hogy a Saar-vidéken külön parla-ment működjen.

TÖZSDE

A dinár külföldi árfolyamai
1925. október 19.

Zürich deviza 9.20.
Budapest deviza 1265—1269, valuta 1255—1269.
Prága deviza 60.10—60.60, valuta 59.85—60.35.
Berlin deviza 74.45—74.65 milliárd márka, valuta 73.8—74 milliárd márka.
Bécs deviza 1260, valuta 1256—1260.
London deviza 273.
Newyork deviza 178.

Zürich, okt. 19. Zárlat: Beograd 9.20, Páris 22.85, London 25.13, Newyork 519.25, Brüsszel 23.65, Milanó 20.70, Amsterdam 208.45, Berlin 123.60, Bécs 0.007305, Szófia 3.775, Prága 15.375, Varsó 85, Budapest 0.007260, Bukarest 2.45.

Beograd, okt. 19. Zárlat: Páris 250, London 272.25, Newyork 56.37, Milanó 226, Berlin 1340, Bécs 794, Szófia 52, Prága 167.35, Budapest 789, Bukarest 26.85.

Zagreb, okt. 19. Zárlat: Páris 250.07—254.07, London 272.12—274.12, Newyork 56.04—56.64, Brüsszel 257—261, Milanó 224.74—227.14, Amsterdam 2255—2275, Berlin 13.36—13.46, Bécs 7.8960—7.9960,

Prága 166.23—168.23, Zürich 1082.75—1091.25.

Szentai gabonaárak. Szentáról jelea-tik: A hétfői gabonapiacon a következő gabonaárak szerepeltek: Buza 245 di-nár. Uj tenzeri november—decemberre 100 dinár, janár—februárra 105 dinár, március—áprilsra, hajóba 115 dinár. Duplikát kassza 127.50 dinár, csöves 65 70 dinár. Árpa 150 dinár. Zab 135 dinár. Bab 170 dinár. Lisztárak 0-ás liszt 410 dinár, főzöliszt 360 dinár, 5-ös kenyér-liszt 310 dinár. Takarmányliszt 135 di-nár. Korpa 125 dinár.

Noviszdai terménytőzsde, okt. 19. Bu-za 1 vagon bácskai 76 kilós 247.50 dinár, 1 vagon felsőbácskai 76—76 kilós 2%-os 250 dinár. Tengeri: 4 vagon szerémi uj október—novemberi 106 dinár, 10 vagon szerémi száritott október 15-től 160 di-nár, 30 vagon március—áprilisi bánáti hajó Beeskerek, Bega, 135.50 dinár, 30 vagon bánáti március—áprilisi Dunahajó 138 dinár. Bab: 2 vagon bácskai fehér 205 dinár. Liszt: 1 vagon bácskai 0-ás GG. 405 dinár, 2 vagon 0-ás G. bácskai 400 dinár 1 vagon 2-es bácskai 350 di-nár, 5 vagon 5-ös bácskai 290—300 di-nár. Irányzat: élénk.

Szombori tőzsde, okt. 19. (Zárlat): Buza Szombor, Szubotica és Beeskerek vidéki 247—252½ dinár. Noviszdai vidéki 245—250 dinár. Rozs 180—190 dinár. Zab 157½—162½ dinár. Árpa 140—150 di-nár. Bab 180—200 dinár. Otengeri 175—180 dinár, csöves tengeri 62½—67½ di-nár, uj tenzeri prompt szállításra de-cemberi kassza 97½—102½. Liszt 0-ás GG. 410—430 dinár.

Budapesti terménytőzsde, okt. 19. A gabonátőzsdén nyitáskor az irányzat tartott, a kínálat csekély, a kereslet élénk, bár nagyobb tételeket nem keres-nek. Az amerikai tőzsdéről decemberi buzában 3.25, májusi buzában 1½, rozs-ban 1, tengeriben 1½ centes drágulást jelentettek.

A budapesti tőzsdén nyitáskor 375.000 koronát kínáltak a tiszavidéki 78-as bu-záért, ami megfelel a szombati legma-gasabb áraknak. Az irányzat szilárdsá-g-ra hajló, december—márciusi buza iránt élénk az érdeklődés. Buzáért márciusra 370—385.000 koronát kínálnak.

Csikágói gabonátőzsde, okt. 18. Buza prompt 2. min. 155, buza decemberre 147.5, buza májusra 144.375. Tengeri prompt 2. min. 84, tengeri decemberre 76.25, tengeri májusra 80.775. Zab de-cemberre 39.625, zab májusra 44.125. Rozs 2. min. decemberre 82.25, rozs má-jusra 87.25.

Newyorki gabonátőzsde, okt. 18. Buza őszi vörös 166.5, buza őszi kemény 166.5. Tengeri 96.25. Liszt sp. w. cl. 725—775. Az irányzat szilárd.

ASPIRIN
0.5

Ez Bayer híres fájdalom csillapító Aspirin tablettáinak eredeti csomagolása. Figyeljünk a kék-fehér-piros védjegyre!

Székely A.

ezideig még nem hallott olcsó áron legjobb minőségű angol szövetekből a legelegánsabb férfi ruhákat készíti. 8670

Subotica Halpiac.

NYILTTÉR.

Tekintse meg raktáramat

és győződjék meg

áram olcsóságáról. Az őszi és téli idény beálltával ajánlom a nagyérdemű közönségnek dusan felszerelt raktáram megtekintését, hol nagy választékban, minden minőségben és olcsó áron kapható

férfi és női kabát és ruhaszövetek

páják és minden a rőfös szakmába tartozó áruk.

Maradékban állandó nagy vásár

EVETOVICS MIKLÓS

rőfös üzlete, Paja Kujundžićeva ulica 11.

Molcer-ház

9024

OPŠTINSKO POGLAVARSTVO u ADI

Ad. br. 2092/1925.

Stečaj

Politička opština adjanska ovim raspisuje ofertalnu dražbu za bušenje jednog arteskog bunara.

Pismene ponude u zapečaćenom pismu treba podneti na adresu: Opštinsko Poglavarstvo Ada (Bačka) sa oznakom „Ponuda za bušenje arteskog bunara“ do 10. novembra 1925. g. u 11 sati pre podne. Ponude treba taksirati sa 100 dinara.

Uslovi se mogu videti u kancelariji opšt. beležnika u Adi za vreme službenih časova.

Opština zadržava sebi pravo da rad poveri onom ponudjaču, kome za dobro nadje.

U Adi, 16. oktobra 1925.

Simá Dimitrijević s. r.

Nikola Nikolić s. r.

beležnik

9017

knez.

Senat Kr. i Sl. Grada Subotice

Broj 19460/1925. sen.

Oglas

Gradski Senat ovime raspisuje ofertalnu licitaciju za doterivanje crkve sv. Roke i sv. Djurdja u Subotici.

Propisno biljegovane ponude valja podneti gr. Senatu najkasnije do 23. X. 1925. godine, pre podne 10 sati.

Dalje upute i formulari za ponudu mogu se dobiti u gr. inž. uredu dnevno pre podne 9-11 sati.

Subotica, dne 19. X. 1925. god.

9021

Gradski Senat

Felhivás

Alulírott Kiss Mátyás megvettem a volt Vedral-féle jelenleg Bécs Józsefné vendéglőjét, miért is felhívom nevezett esetleges hitelezőit, hogy követeléseiket 8 napon belül dr. Tordai Izsó ügyvéd irodájában jelentsek be, mert későbbi bejelentéseket nem veszek figyelembe.

Subotica, 1925. október 19.

9025

Kiss Mátyás

Értesitem

üzletfeleimet valamint a közönséget, hogy műhelyemet f. évi november hó 1-15l

saját házamba helyezem át.

Üzememet a kívánatnak megfelelően kibővitem. Éremverdet és zománcmunkák készítését bevezettem, így módon a legmesszebbmenő igényeknek készségesen tehetek eleget.

Megrendelések Deutsch I. optikus ur Aleksandrova ul. fizetésben is eszközölhetők.

Havas B. vésnök

Subotica, Bleszák-telep

8931

Elsőrendű

akácfa komlóoszlop

kapható

Szemző Bélánál Suboticán

Brozova ulica 2. — Telefon 289.

Olcsó és jó házi kenyér

Din. 3.75

Orient-keks Karlsbadi kétszersült

Graham kenyér gyomor- és cukorbetegségeknek

Mayer Alfréd

villanyerőre berendezett üzemében
Subotica, Kakas iskola mellett.

8216

Üzletfelosztás folytán nagy kiárúsítás rendezünk eddig még nem hallott olcsó árakon

140 cm. széles divatszövet — — — D. 55.—
140 „ „ férfikabáttra duble szövet D. 85.—
140 „ „ kabát posztó minden színben D. 90.—
140 „ „ ruhaszövet — — — D. 48.—
jó minőségű krep de chine — — — D. 84.—
legfinomabb fehérnemű crep de chine — D. 100.—
100 cm. széles pongis selyem minden színben D. 68.—
1-a vászon — — — — — D. 12.—
barchendok és flanelok — — — — — D. 17.—
legjobb minőségű cseh festők és kanavász D. 12:50
selyem kendők dus választékban — — D. 60.—
Azonkívül az itt fel nem sorolható árukat beszerzési áron alul kiárúsítjuk.

Réti i Drug, Rudićeva ul. 3

(Streisinger bőrkereskedés mellett)

MLINAROVICS BOŽIDAR

SZŐRMEÁRUHÁZA

SUBOTICA, VÁROSI SZÉKHÁZ.

Különféle

szőrmékből és bundákból

a legnagyobb választék, legszolidabb kiszolgálás és legolcsóbb árak!

Tekintse meg hatalmas áruraktáromat vételkényszer nélkül és meggyőződik áruink jó minőségéről és reklámairunkról.

8971

Kétezer akó kitűnő minőségű

hordódonga

egy negyed akótól tíz akóig. Két éves száraz elsőrendű tölgyfából, akónként ötvenöt dinár. Minden csütörtökön, vagy kívánságára bármelyik napon a helyszínen Begeč és Glozsan között, közvetlen a Noviszád—Palánkai köves ut mellett.

Bencz Ernő

fakereskedő Žabalj (Bácska).

8988

De jó is nekik!

8625

Sokat táncolnak, mert **BON-TON** cipőüzletben (gőzfürdő épület) vették a cipőjüket.

CERTUS HIDEGENYVIPAR

Berlin-Hamburg-Drezda

Vajdasági vezérképviselője:

PRANDELL RUDOLF ÉS FIA

Veliki-Bečkerek, Aleksandrova (Fő) ucca

Certus hideg enyvpor a jelenkor legjobb enyve, minden tekintetben felülmúlja a táblaenyvet.

Certus kötőereje a legnagyobb és abszolút vízálló.

Certus nem szárad idő előtt, nagy felületeket csak ezzel lehet jól enyvezni.

Certus hideg vízben oldható, a fát sem kell enyvezéshez melegíteni. Fűtőanyagot takarít meg.

Certus minden kulturállamban kizsírítja a táblaenyvet, mert előnyeit a modern ipar felismerte.

Certus asztalos-, esztergályos-, bútordíszekben, vagyongyárakban nélkülözhetetlen.

Certus az egyetlen enyv, mely repülőgépek, folyami és tengeri hajók építésénél használnak.

Certus mint erős és vízálló enyv a legjobb minden épület és bútorsztalos enyvezésnél is.

Certus használata a leggazdaságosabb, — 1 kg porból 3 kg enyvmaszsa! Fűtőanyag nem kell.

Saját érdekében próbálja meg és mindig CERTUS-t fog használni.

8530

Tüzifa és faszén

Ajánlunk azonnali és későbbi szállításra

I. oszt. göcsmentes, egészséges, szép bükk- és gyertyánhasábfát, ugymint 2 éves száraz vegyeshasábfát, fűrészelt dorongfát legolcsóbb napiárak mellett, vasuton esetleg hajón is szállítható

ROSTÁLT SZÁRAZ FASZENET

szívógázmotor üzemhez alkalmas, legolcsóbb árak mellett.

DANICA FAIPAR, OSIJEK

Desačina ulica 27. — Telefon 404.

DEUTSCH PÁL és TÁRSA

VILLAMOSSÁGI ÉS MŰSZAKI VÁLLALAT

SUBOTICA, SOKOLSKA ULICA 3.

Készít villamos világítási és erőátviteli berendezéseket jutányos áron, saját vagy megadott tervek alapján.

Kérjen ajánlatot. — Irógép és varrógépek javítása külön szakképzett munkaerővel.

8506

Teljesen ingyen kapja

A kiházasító egyesületek tagjai még külön 10% engedményt is kapnak.

az esküvői fényképét mindenki, aki a jegygyűrűjét nálam vásárolja.

Ádám ékszerésznél

Subotica

Rudićeva ul. 6. Sugar fűszeres ház

Az árak olcsóbbak mint bárhol!

Kedvező fizetési feltételek!

9033

"DAMA" FEHÉRNEM-SZALON

Felhívjuk a hölgyek figyelmét a nálunk készült fehérneműkre.
Készítünk saját, vagy hozott anyagból: intézeti és menyasszonyi kelengyét, garnitúrákat stb. a legszebb és legizlésebb kézimunkával; azzur, tűazzur, filé tírré és himzéseket

Tolstojeva (Ódor) ul. 21. sz. alatt

Hölgyek figyelmébe!
Szalonunk részére sikerült egy elsőrangú
hölgyfodrász
specialistát szerződtetni
Vizondolást,
garantált Henné hajfestést, speciális bub-eton hajvágást, ondolást a legkényesebb izlés szerint végez
Jatányos bérletek
Sestre Weiss
hölgyfodrász-szalon
Rudičeva ul.

BIRTOKOK
ŠABACON
50-250.000 dinárig
ELADÓK

Felvilágosítással szolgál
S. Jeftić, Šabac
Jevremova ul. 23.

KÖLESKÁSA

kapható bármely mennyiségben a leg-alsóbb napiárban

SOHR MÓR

Löleshántó ó SENTA

Hengerfurásokat

vállal bárhol helyszínen a legmodernebb és legprecízebb hengerfurógépekkel

Krausz Gyula

vas- és fémöntődjé V.-Bečkerek Gunduličeva ul. 7. Telefon 329. 3778

LEONHARDI TINTÁIT

TUSSAIT, RAGASZTÓIT, BÉLYEGZŐFESTÉKEIT STB. BEVÁLT
EREDETI RECEPTEK SZERINT GYÁRTJA
PENKALA - TVORNICA
EDMUND MOSTER I DRUG D. D. ZAGREB

AKÁCFA KOMLÓRUDAKAT

7 és 8 métereseket minden vastagságban franco vagon
Indija és franco erdő, Indijánál oladnak
Holzindustrie Ges. és Wolf Samu és Fia cégek Novisad

Radio

Telefon: 6-23

-készülékek eredeti „BROADCASTING” és saját gyártmányu, gyári árakban a **BROADCAST.** SHS és Balkán vezérképviselőnél:

KONRATH D. D. SUBOTICA

Save Tokellje ulica 79. szám.

- Komplett készülékek
Alkatrészek
Akkumulátorok
Anodbatteriak
Dupla fejhallgatók
Brown hangszórók
Lámpák
Mérnöki szaktanács és rajz önépítőknél
Rádióbemutató nappal és este
Engedélyek gyors megszerzése.

Ne csináltasson **KALAPOT** mert készen kapja a legjobb modelleket feltűnő olcsó árban az **„Eszterka”** kalapszalomban
Aleksandrova ul. 9.

FÁT GEPPÉL olesón **VÁGNÁK** BEIPNIK TESTVÉREK
Subotica, Zrinjski trg 27. (Szécsényi tér)

Vas- és fémöntvényeket gyárt, nikkelez és galvanizál:
KRAUSZ VELIKI-BECKKEREK, a törvényszéki palota mellett.
TELEFON 329 760

PATKÁNINGYÁR (törv. v.)
Patkányirtószer
Rettler Oszkár vel.-bečkerek nyug. főkapitány nagyszerű találmánya.
Doboza 15 dinár
Fő-elárúsítója:
Patkánygyár (Torontáli Agrárbank RT.) Vel.-Bečkerek
Viszonteladók Subotican
Hozal drogeria és Kurteš Miloš vegyeskereskedés
Jótállás a biztos eredményért!

A telepünkön levő 2 éves száraz bükk-, gyertyán-, szil-, kőris- és tölgy tűzifa aprítva 40 din. 100 kg.-ként A pontos súlyért garantálunk. Szeresse be szükségletét míg a készlet tart!!
I-a bükkhasáb tűzifa vagonjételeiben 100 q-ként Din. 3000
VUJKOVICS J és TÁRSA
Skotas Vintor és Jukičeva-utca sarok. — TELEFON 669. 8632

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapítva: 1902. **Subotica** Telefoni 190 sz.
Távíratcim: Kenderipar. Iroda: Városi bérpalota.
Telep: Sentai put.

Mindenféle zsák, zsinagáru, tömlő és hevederek

PONYVA UJ ÉS HASZNÁLT PONYVAKÖLCSÖN

Butorszövetek szőnyegek és az összes kárpitos cikkek gyári áron beszerezhetők.

Nagykereskedő és ipari vállalat keres üzletkörébe, figyelembe vehető vevőkörben, jól bevezetett ügyes **utazót**

Asztalosok-, butorgyarak-, kárpitosok-, vas- és bőrkereskedések és világítási vállalatok látogatására az egész SHS. állam területére.
Ajánlatok referenciákkal és nyelvismerettel „INTERREKLAM D. D.” vezérigénkörségéhez Subotica Vojnovičeva ul. 7. intézendők.

Remélem, mindenki tudja hogy gyártmányaim szépek, kelésesek és olcsók

Beck Jenő kötött-szövött áruk gyára, Subotica
Pašičeva ulica 8.

Ne mulassza el megtekinteni

SPITZER

szücs szőrmeáruháza
Subotica — Sokolska ulica 3

feltűnést keltő eredeti divatmodelljeit

szücs- és szőrmeárukban **ANGRO és DETAIL**

Száraz belet

I. 60 dinár 100 mét.-kint

II. 50 dinár 100 mét.-kint

Sózott vastag szalámi-belet méterenként 1 és 2 dinárért ajánl:

október 20-iki szállításra

BÉLIPAR R.-T. Subotica

KORZÓ MOZI

Október 21—25.
Szerda—vasárnap
First National attrakció!
Orient film monopólia.

A beduin táncosnő

Főszereplők:
Norma Talmadge
Josef Schildkraut
A francia kapitány és arab sejk közötti szerepében foglalja gyönyörködőn a közönséget. Messzi Kelet egyik francia gyarmatából indul ki ez a perzselő levezető, mindvégig izgalmas történet, mely a keleti nők buja szerelmét képrázatos külsőségekben tolmácsolja. Midőn egy film kezében két ilyen csillag szerepel, nem szabad további reklámra szavakat vesztegetni!

POZIVNICA

na predstave čuvenog pariskog etablismana
„CASINO DE PARIS“
koje su priredjene sa potpunom modernom rafinirijom. Biće prikazane u bioskopu

LIFKA

u filmskoj atrakciji
PARIS
20—25, od utorka do nedelje ovoga meseca.
Film je d zvoljen samo za odrasle!
UPRAVA

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és elcsúszó betűkkel. Leghosszabb apróhirdetés 4 sor 10 dinár. Csak félbetyegzetű jellegű leveleket továbbítunk. Kérdésekben válasszék meg mellékletet.

Sauglingspflegerin geprüft per sofort zum flaschenkinde Anbot mit Gehaltanspruch an T. v. Jagodić, Kanak (Banat). 8901

Szerb, német, magyar levezetést, könyvelést és oktatást vállal nyug. tanító. Cím a kiadóban. 8791

VÉTEL-ELADÁS

Eladó egy szalón fényképezőgép 30—40 nagyság. Bővebbet Topnička ul. 6. 9032

Zongorát veszek: elsőrendű gyártmány. rövid, keresztüros, fekete, kevéssé használt. Cím a kiadóban. 9013

Háló, ebédlő, konyhabutor, csillárok eladók. — Megtekinthető délután. Cím a kiadóban. 9014

Motoros morzsólót, használtat, de jó állapotban olcsón elad David Heisler i Sin Stara-Pazova. 9020

35 HP Röck-féle stabilgőzgép, kondenzátoros, alacsony magas nyomásu, hozzá egy Kormvall kazán 36,56 négyzetméter tüzelővel olcsón, jutányosan eladó üzemenagyobbítás miatt. Pfeiffer Pál és fia motormalma Bajmok. 9023

A horgosi közbirtokosság megvételre keres 4 drb tenyész magyar bikát 2 és fél, esetleg 3 éveseket. 9028

Öt kapa szőlő villával olcsón eladó. Cím a kiadóban. 9030

Komplett Aldeutsch, stílusu keményfa hálószoba olcsón eladó Beer Bözsi kalapüzlet. Ugyanott sapkakészítő leány felvétetik. 8998

Teherautó kifogástalan állapotban 2,5—3 tonna, megvételre kerestetik. — Ajánlatok Orosz Imre, Belackva, címre beküldendők. 8979

Sarokház üzlethelyiséggel, kocsmának is megfelel, nagy beszálló udvarral, Cara Lazara ulica 2 és Zmaj Jovina ulica sarok, eladó. Érdeklődni lehet Schattler, Ciril Metoda 2. 8976

Bicikli, jókarban, eladó. Cím a kiadóban. 8975

Keménvfa háló és uriszoba tükrök, lámpák és egyéb háztartási felszerelések eladók. Szegedi ut 127. második ház. 8973

Használt jó faszindely eladó. Kremptovics Lajos IV. Vilsonova 51. 8924

FIFI KÖLNI VIZ

Készíti PINTÉR gyógytár
Stara-Kanjizán igen forgalmas helyen egy üzlethelyiség irodával, nagy pince, udvar és berendezett lakatosműhely, autoleraknak és garágnak kiválóan alkalmas, azonnal bérbeadandó. — Társulás is lehetséges. Ajánlatokat kér Dégay Kálmán igazgató Stara-Kanjiza. 8899

Teljesen új gyászokosi olcsón eladó. Megrendelésre készítek minden mintájú kocsit. Cím a kiadóban. 8850

Magánjáró pálinkafőző kazán használt, de jókarban levő, eladó. Schwartz borkereskedő, Sencanski put 17. 8842

KISS ZÁLOGINTÉZETE mindenféle értéktárgyakra kölcsönt ad. Zálogból visszamaradt cirka 500 méter sötétszürke finom gyanjuszövet, szállításra: v. férfi, női raglán és téllakabátok való. Ékszer, ruhák, kabátok, fehérneműk és minden más tárgyak állandóan olcsón eladotnak. Subotica, I. kör, Bogovičeva (Kinizsi) ul. 17. 5607

Uj zongorák, pianók, csakis elsőrendű világmárkák, a leghosszabb lejáratu részletfizetésre kaphatók 10 éves jótállás mellett. Legnagyobb választék az országban. Kaphatók Kain Lajos hangszerkereskedőnél Subotica, Városháza. 2942

Mélyen leszállított árak tulhalmozott raktár miatt. Raglán 650 dinár, öltöny 550, divatnadrág 225, gyermekruha 225, gumiköpeny 350, nőiraglán 600, leányköpeny 350, bőrkabát 975 dinár. Tavalyi összes árak félárban, míg a készlet tart, kicsinyben és nagyban. Földes Samu ruháüzlet. — Narod-kávéház mellett. Vidékre utánvétel. Meg nem felelés esetén a pénzt visszaadom.

KÜLÖNFÉLE

Különbejáratu butorozott szoba azonnal kiadó. Kumanovska 17. 9012

Keresek elegánsan butorozott szobát beltéren, külön bejárattal november 15-re. Ajánlatokat kiadóba »November 15.« jelleg alatt kérek. 9015

Elveszett Berenta Jánosné névre szóló cselédkönyv. Megtaláló adja le a rendőrségen. 9026

Jóforgalmu kifőzde, közel a főtérhez, betegség miatt sürgősen átadó. Cím a kiadóban. 9002

Uj nőkalapszalón Sentán. Értésitem a nagyérdemű hölgyközönséget, hogy kalapszalont nyitottam. — Kész kalapmódellek minden színben. Alakítást, formázást előállítok. — Bleier Rózi, Adóhivatal-ucca. 8980

Centralna Banka Subotica, Aleksandrova 4. Állandóan folyósit kölcsönöket ingatlanokra, valamint kézzizalagra mérsekelt kamattételekkel. 8920

FIFI KÖLNI VIZ

Készíti PINTÉR gyógytár
Damburrozás, zsinórhímzés, lacet felvarrás stb. guvrirozás, gombbehúzás Aida kézimunkaüzletben, Csirkepiac, kisköz. 8772
Utcai butorozott szoba két személynek kiadó. — Cím a kiadóban. 8834

HÁZASSÁG

Inaros ember 33 éves, élettársat keres, magához való szolid, tisztességes nő, a további levélben. Cím a kiadóhivatalban. 9009

Aleksandrova ul. 11.
SENDE
Saját készítményű
Szilárdító, erősítő és tisztító krémek, szappanok, szájápolók, fájófogak, fájó fejfájások

FOGLALKOZÁS

Jobb izraelita nő házvezetőnői állást keres, a háztartás minden ágában jártas, kitűnően főz, anyátlán gyermekekhez is megy, vidékre, éves bizonyítványokkal rendelkezik. Cím: Luszt Adél Beograd, Skopljanska ul. br. 19. 9022

Bécsi varrónő házakhoz ajánlkozik napi 60 dinárért, esetleg házon kívül is. Cím a kiadóhivatalban. 9027

ELADNÁM

vagy elcserélném
Karanačon levő néhai Prohászka-féle szállómet, szántóföldemet, 9 1/2 kat. holdnyitületemet a rajta levő emeletes téglapépülettel, hatalmas pincével, 150 hektóliternyi hordókkal és ugyanannyi káddal stb. — Cserébe vennék Sombor közelében szőlőt, földet, házat stb. Bővebbet a kiadóban. 8966

Bankovní činovník tražić ovim putem intelligentnu i ugodnu srpsku ili hrvatsku gospodjicu radi vežbe u tom jeziku. Cijenjene ponude na upravo pod »Pratusluže«. 9031

Deutsches Fräulein mit Jahreszeugnissen die unbedingt Serbisch kann zu 10 jährigem Mädchen gesucht. Offerte Administration 8994. 8994

16—18 éves árvalányt keresek gyermek mellé zsidó családhoz, ahol jó bánásmódban részesül. — Egészséges és feltétlen tisztességes leányok irjanak »Jó otthon« jellegre a kiadóhivatalba. 8993

Szorgalmas kereskedősegéd állást óhajit változtatni a rőfös- és rövidáru szakmából. Cím a kiadóban. 8992

Vizsgázott gépkezelőt felvesz Heisler-fürdő, Sokolska ul. 8985

Egy idősebb ápolónőt keresek, ki egyéb házi munkát is végez. — Szabó gyógyszerész, Zagrebačka ul. 20. (Csak délnben 1—2 között.) 8963

NEMES
gesztenye
vizsonteladásra
állandóan legolcsóbban kapható
CEISLER KÁROLY
nagykereskedésben, Subotica

Egy fiatal helybeli fűszersegéd kerestetik. Konstantinović fűszer- és csemegeüzlet. 8962

Halló! Halló!
30 din. és 36 dinár
100 kg-ként száraz aprított fa
Schlianger Makso
fakereskedés
Subotica, Skotus Vlatov 82.
Szt. György templommal szemben.
Telefon: 6—48.

Fodrászsegéd, ki ondolálni és manikűrözni tud, női fodrászterem részére azonnal felvétetik. Cím Hacker Regina Pančevo. 8867

Jómezejlenésű nőt házvezetőnőnek keresek. Cím a kiadóban. 8862

U:
bélyegárjegyzékem
az 1926. évre, 16 oldalon és még 25 különféle román bélyeget kap
5 dinár
beküldése ellenében
IZIDOR STEINER
legrégibb bélyegkereskedés Bród n/S

Intelligens német nevelőnőt keresek bizonyítványokkal 5 és 2 éves gyermekeim mellé. Cím: Dr. Mamuzsics József, Odžaci (Bačka). 8950

Orvosj rendelőbe ajánlkozik fiatal asszony. Cím a kiadóban. 8930

Naponta
friss pörköltkávé
csak
Sugár Manónál
kapható Subotican.

Gyógyszerész hallgató azonnali belépésre állást keres. Cím: Tóth Béla, Novi-Vrhas. 8949

Feltétlenül perfekt német levelező, aki a magyar és szerb nyelvet is jól bírja, állást keres. Szíves — megkereséseket »Megbízható« jellegre a novisadi kiadóhivatalba kérek. 8905

November 1-re nagyobb belhelyiség kiadó. Vilsonova ul. 20. 9008

Subotička Električna Željeznica i Osvetlenje D.D. VÁROSI ÜZLETE KOSTINA ULICA 1 SZÁM

az utban levő áru elhelyezése céljából a raktáron levő
lusztereket, vasalókat és ernyőket
eredeti gyári áron bocsátja eladásra

Az áru fogyasztó közönség saját érdekében cselekszik, ha a mostani kedvező alkalmat felhasználja

Van szerencsém nb. vevőimet arról értesíteni, hogy **női-, férfi-divat és rövidáru üzletemet 1. évi november hó 1-ére Dr. Dominus ügyvéd házába, az Aleksandrova ul. 11. sz. alá helyezem át.** — Azon reményben, hogy nb. vevőim az új helyiségemben is támogatni fognak, pontos és szolid kiszolgálásról, valamint olcsó árainról előre is biztosítva, maradok kiváló tisztelettel

Balázs J. Jenő